

Bělohradské listy

Vydáno 21. 3. 2014 • Ročník XIV • Cena 16 Kč

2 / 2014

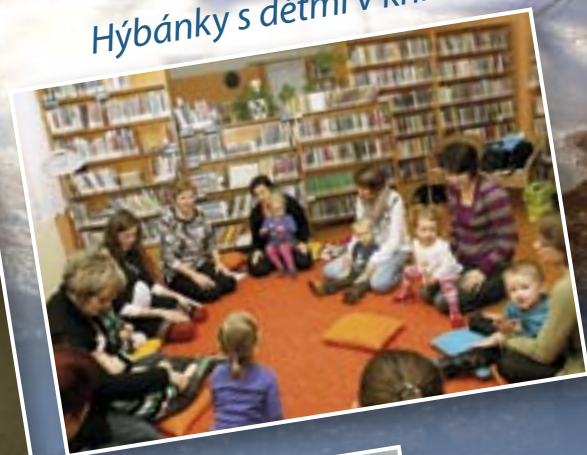

Objektivem Bělohradských listů

Karneval ve školce

Hýbánky s dětmi v knihovně

Vepřové hody v SOU

Foto: Alena Fléglová,
Ladislav Stuchlík,
Václav Lejdar

BĚLOHRADSKÉ LISTY

Časopis Bělohradu a okolí 2/2014

- 2 **OBJEKTIVEM BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJETON**
(HANA FRIEDRICHOVÁ)
- 4 **ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**
- 5 **STAROSTA ODPOVÍDÁ ZM INFORMUJE**
- 6 **ADOPCE NA DÁLKU ANEB NAŠE ŠKOLA JAKO OSVOJITEL**
(IVA PLECHÁČOVÁ)
- 7 **Z BRTVÉ AŽ DO RUDOLFINA**
(JAROSLAV JIRÁSKO)
- 8-9 **OBČANSKÁ ZÁLOŽNA**
(LADISLAV STUHLÍK)
- 10-11 **K. V. RAIS A JEHO ILUSTRÁTOŘI**
(ANTONIE VANISOVÁ)
- 12-13 **SPORTOVNÍ AREÁL U BAŽANTNICE**
(PAVEL ŠUBR)
- 14-15 **STARÉ RODY BĚLOHRADSKA – ROD S PŘÍJMENÍM MUNZAR**
(JOSEF ŠPŮR)
- 16 **PÁN BŮH RAČ POZDRAVIT ANEB ŠLA DO HOŘIC...**
(JIRÍ VACEK)
- 17 **OHRADA Č. P. 20**
(EDUÁRD ČELIŠ)
- 18 **Z DOPISŮ ČTENÁŘŮ**
- 19 **UDÁLOSTI – ZAJÍMAVOSTI**
- 20 **BRANKÁŘ BYDLÍ V NAŠÍ ULICI**
(EDUÁRD ČELIŠ)
- 21 **AKADEMIE SOKOL 28. 2. 2014**
- 22 **CO ŘÍKÁTE, BĚLOHRAĐÁCI**
(EDUÁRD ČELIŠ)
- 23 **SOCHY A ARTEFAKTY V KRAJINĚ BĚLOHRADSKA**
(LADISLAV STUHLÍK)

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE

STRANA 1
VÁCLAV LEJDAR
JARO JE TADY

STRANA 24
ALENA FLĚGLOVÁ
DEJ POZOR AŽ PŮJDEŠ DO VODY

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ
VYJDE 23. 5. 2014**

Bělohradské listy

Vydává Město Lázně Bělohrad
Vychází jako dvouměsíčník

Redakční rada: Ladislav Stuchlík (šéfredaktor),
Eduard Čeliš, Alena Fléglová, Hana Friedrichová,
Václav Lejdar, Iva Plecháčová, Josef ŠpŮr,
Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie VanISOVÁ.

Povoleno MK ČR pod č. E 10901

Adresa: Město Lázně Bělohrad
Městské kulturní středisko,
Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad

Telefon: 739 629 482, *Fax:* 493 792 484

E-mail: mks@lazne-belohrad.cz

Grafika, sazba a tisk:

Tiskárna ARPA, Kottkova 792, Dvůr Králové nad Labem

BŘEZEN MĚSÍC ČTENÁŘŮ

Knih. Leží na pultě a čeká. Na toho, koho osloví svým titulem, obrázkem či dotekem. Zalisťovat stránkami, pročíst tu a tam pár řádek, to jsou první námluvy s knihou. Na nedostatek knížek si nemůžeme stěžovat, i když to milé knihkupectví paní Golcoňové nám zde stále chybí. Pamětníci si vzpomenou jistě na dvě místní knihkupectví na Malém náměstí vzdálená od sebe dokonce jen pár kroků. Obchod pana Richtery voně novotou a elegancí, zde bylo možno koupit i gramofonové desky s jazzovou hudbou Glenna Millera, tehdejší šlágrům poválečné doby. Paní Rulfová kromě pěkných knih mohla nabídnout i Rodokapsy. Žádný konkurenční boj se nekonal, obě knihkupectví prosperovala v mezích svých možností. Tehdy ještě nikdo netušil, že moderní doba nahradí knihy internetem, mobily a televizí. Ale jistě ne zcela a navždy. Obchod s knihami zastupuje naše místní knihovna, kde v regálech se stále objevují nové a nové tituly, které by měly uspokojit každého: vzdělávací, informativní, historické i současné, dobrodružné i detektivní a to vše pro čtenáře všech věkových kategorií. Vlastně i těch, kteří čtenáři ještě nejsou, ale po absolvování prvního roku školní docházky jsou na čtenáře ve škole slavnostně „pasováni“. Lásku ke knižce se rodí mnohem dřív, než se človíček začte do prvních řádků. Má své hrdiny, vždyť takový Ferda Mravenec nebo Krteček jsou přeci kamarádi na celý život. Jsou to kamarádi, kteří jej potěší a nezradí. I ti nejmenší návštěvníci si umí vybrat z velké nabídky knižních hrdinů, seznámí se s nimi v příjemném prostředí naší knihovny a pak už se těší, že s nimi budou večer sladce usínat. Sladké usínání s knihou známe asi všichni, stejně jako noci bez spánku, kdy kniha nám pomůže odpoutat se od starostí, stresů a smutku a zavede nás do jiného laskavého světa. Škoda, že na okraji zájmu čtenářů je poezie, snad jen školní četba připomíná naše Mistry toho oboru, Seiferta, Nerudu, Skácela a další... Třeba zase přijde jejich čas a osloví nás jejich krásné verše. Některé knihy nás zaujmou natolik, že se o ně chceme podělit. Proto v naší knihovně probíhají první čtvrtek v měsíci „Čtenářské čtvrťky nad kávou“. Na účastnicích záleží, jaké téma nebo titul si zvolí tak, aby byl navozen kontakt. Ten je důležitý i při všech besedách a přednáškách, které v knihovně v hojném počtu probíhají. Dopolední knihovna ve třech dnech v týdnu je vyhrazena dětem předškolního i školního věku. Dětem knihovna nabízí akce celodenní i dvoudenní s dobrodružným či dokonce strašidelným přespaním. V březnu letošního roku knihovna nabízí několik zajímavých akcí:

Pro děti chtějí naučit se knihovnickému řemeslu je připravena akce ZKUS BÝT KNIHOVNÍKEM, kdy si mohou v knihovně vyzkoušet půjčování a vracení knih, TRÉNINK PAMĚTI bude jistě zajímavé i starší čtenáře, ČTENÍ S BABIČKOU je literární výtvarná dílna pro děti s babičkami Hanou Smotlachovou a Mirkou Grohovou, STAROVĚKÝ EGYPT nám přiblíží autor mnoha knih s egyptskou tematikou Luděk Wellner. A navíc: po celý měsíc březen se mohou zaregistrovat noví čtenáři zdarma.

Těmito akcemi jistě nápaditost a organizační schopnost vedoucí knihovny paní Aleny Kuželové nekončí. Můžeme se všichni těšit na plánované a schválené rozšíření prostor knihovny o sousední volný byt, tím pádem i na rozšíření počtu knih i akcí, které nás zavedou do jiných světů - anebo dokonce blíž k sobě samému. Tedy ať žije nejen březen – Měsíc čtenářů!

Hana Friedrichová, foto: Alena Fléglová

Zeptali jsme se za vás

ZPRÁVA O BEZPEČNOSTNÍ SITUACI MĚSTA LÁZNĚ BĚLOHRAD ZA ROK 2013

V průběhu roku 2013 Policie ČR v katastrálním území města Lázně Bělohrad a okolních obcích řešila celkem 228 případů spadajících do její kompetence. Ve 41 případech se jednalo o trestné činy, 173 případech o přestupky a ve 14 případech řešila ostatní události. Celkem v roce 2013 řešila Policie ČR o 16 případů více než v roce 2012. Oproti roku 2012 došlo k výraznému poklesu spáchaných trestných činů a to celkem o 17. V případě přestupků došlo naopak k nárůstu spáchaných a odhalených skutků a to o 27. Z uvedených čísel vyplývá, že došlo k poklesu spáchaných trestných činů a naopak nárůstu spáchaných přestupků, což bylo velkou měrou zapříčiněno častějšími kontrolami teritoria města Lázně Bělohrad a to jak v denní, tak i v noční době. Došlo tedy k určitému odlivu pachatelů trestných činů, kteří se díky přítomnosti hlídek Policie ČR přesunuli do jiného teritoria, přičemž díky těmto kontrolám ze strany Policie ČR došlo k nárůstu odhalených přestupků. Z celkového počtu 173 spáchaných jich plných 135 bylo zjištěno v dopravě. Zvýšenou aktivitou ze strany Policie ČR na území města Lázně Bělohrad tak došlo bezesporu ke zklidnění území a byla tak výrazně zvýšena bezpečnost občanů města.

Co se týče objasnenosti spáchaných trestných činů a přestupků, tak z celkového počtu 41 spáchaných trestných činů bylo 18 objasněno, což činí 44 %. U přestupků pak bylo z celkového počtu 173 objasněno celkem 146, což činí 84,4 %. Vyšší objasnenost u přestupků je zapříčiněna především 135 přestupky spáchanými v dopravě, které jsou prakticky všechny se známým pachatelem. Nižší objasnenost trestných činů je zapříčiněna velkou migrací jejich pachatelů a tím, že trestné činy oproti minulým letům páchají osoby, které nám do města najíždějí z větší dálky, a proto je složitější jejich odhalení.

Z hlediska struktury spáchaných skutků na území města stále převažuje majetková trestná činnost, což platí i u přestupků, pokud vyčleníme ty spáchané v dopravě. Následují delikty proti veřejnému zájmu, veřejnému pořádku, osobní svobodě a občanskému soužití. V 5 případech Policie ČR řešila přítomnost alkoholu či omamné a psychotropní látky řidičů za volantem motorových vozidel a ve 4 případech náhlá úmrtí a sebevraždy.

Tak jako v minulém roce pokračovala k zabezpečení klidu v bělohradských ulicích ve své činnosti soukromá bezpečnostní agentura, která pomáhala v době pořádání veřejných akcí, ale i mimo tyto akce, k zabezpečení veřejného pořádku ve městě. Agentura opět úzce spolupracovala s Policií ČR při řešení problémů na úseku veřejného pořádku a v několika případech přispěla ke zmaření protiprávního jednání v bělohradských ulicích a odvrácení způsobení škody na majetku jak města, tak i občanů.

Policie ČR se v průběhu roku 2013 mimo jiné zabývala i různými stížnostmi občanů, které se týkaly parkování vozidel. Musím konstatovat, že se problém s parkováním vozidel v některých ulicích v Lázních Bělohradě zlepšil, ale vyřešit nesprávné parkování zcela nejde. Vzhledem k tomu, že se v ulicích města pohybuje stále více motorových vozidel a není zde vytvořen dostatečný počet parkovacích stání, není možné problém se špatným parkováním vyřešit úplně. Aby mohlo být parkování v celém městě zajištěno tak, aby lidé svým jednáním neporušovali zákon, musela by se zcela změnit koncepce dopravního značení ve městě a muselo by být mnoho ulic označeno jako jednosměrné. Jako příklad dávám ulici Třetí strana od Lázeňské ulice ve směru k bývalé poště. Zde každý řidič, který zaparkuje vozidlo u chodníku mimo parkovací stání, porušuje zákon, jelikož v obousměrné ulici neponechá pro každý jízdní pruh prostor široký 3 metry. Podobně jsou na tom s místy pro parkování i další ulice města. Policie ČR ale řeší vždy ty případy, kde řidič motorového vozidla vytvoří svým špatně zaparkovaným vozidlem překážku silničního provozu nebo zaparkuje v křižovatce, jako například v křižovatce na autobusovém nádraží. K parkování vozidel

ve městě bych ale popsal mnoho stránek, proto se tím v této zprávě již nebudu zabývat. Je třeba ale počítat do budoucna se zvýšením zájmu policie o řešení tohoto problému.

Celkově lze oblast Lázní Bělohradu a okolních obcí hodnotit v porovnání s většími městy jako velice klidné místo, kde nejsou žádné velké problémy. Ve městě dochází nejčastěji k narušování veřejného pořádku v souvislosti s konáním různých akcí, dále v souvislosti s přesunem podnapilých osob z restaurací do domovů a v centru města pak zejména v letním období k narušování nočního klidu ze strany hostů letních zahrádek, což je problém, který přetrvává již z minulých let. Bylo by proto možná na zvážení pro zastupitelstvo města přijetí obecně závazné vyhlášky, která by odpovídajícím způsobem omezila některé rušivé vlivy ve městě a přispěla tím k ještě většímu zklidnění.

Na druhou stranu je ale třeba konstatovat, že problémy, které ve městě s narušováním veřejného pořádku máme, až na výjimky, se výrazně nevymykají standardu, který je běžný v okolních městech. Jako policista, ale i zastupitel města bych dále zastupitelům jako prostředek prevence proti porušování zákona navrhl i přijetí vyhlášky, která by nám z města vyhnala různé podomní prodejce a podobné živly, které se snaží z lidí vylákat různé služby či prodat jim zboží za nehorázně vysoké ceny a za zcela nevýhodných podmínek.

Na závěr mi dovolu, abych občanům města Lázně Bělohrad, pracovníkům městského úřadu a zastupitelstvu města poděkoval za spolupráci s Policií ČR a popřál všem mnoho úspěchů v osobním i pracovním životě.

Jan Pavlásek

policista OOP Nová Paka a zastupitel města Lázně Bělohrad

foto: Ladislav Stuchlík

Starosta odpovídá

Zeptám se jako člověk, který tomu nerozumí. Opravdu je potřeba, aby město každý rok, minimálně už 3 roky po sobě, nabízelo nepoužitelné pozemky k bydlení? <http://www.lazne-belohrad.cz/soubory/download/20140108130831.pdf> Evidentně o to nikdo nemá zájem, není lepší se na to vykašlat a raději tam nedávat nic? V Horní Nové Vsi máte 10000 m² stavebních pozemků (uvnitř zástavby, sítě pod ulicí), o které by zájem byl, a vy tu nabízíte takovýto s prominutím odpad. Chápu, že na té parcele chcete maximalizovat počet trvale žijících obyvatel, asi čekáte na povolení stavby řadovek či bytových domů (nyní povolena „pouze“ vesnická zástavba, která Vám nevoní), ale to se do Horní Nové Vsi opravdu nehodí.

Město se při zpracování územního plánu i při prodeji stavebních pozemků snaží využít především volné proluky mezi stávající zástavbou. Postupně rozprodává takovéto stavební pozemky ve vlastnictví města a před 3 roky nabídlo k prodeji 2 pozemky na Horní Nové Vsi – nad bývalým letním kinem a pod bývalým mlýnem. Cena byla stanovena zastupitelstvem města na 400 Kč/m². Zákon o obcích nám ukládá zveřejnit na úřední desce nabídku nemovitostí, které město nabízí k pronájmu nebo prodeji. Na zasedání zastupitelstva města v prosinci 2013 jsme schválili snížení ceny na 300 Kč/m² a zároveň rozšíření nabídky o pozemek vedle ubytovny Jiskra. Tuto změnu jsme opět povinni zveřejnit na úřední desce města, proto jsme tak učinili.

Co se týče pozemků v Horní Nové Vsi (v Družstevní ulici pod řadovkami), o nichž píšete, tak zájem o stavební parcelu v tomto místě projevil v historii jediný člověk. A je nesmysl, že „čekáme na povolení stavby řadových či bytových domů“, jak uvádíte. V územním plánu má toto území označení smíšené obytné a jsou zde povoleny pouze rodinné domy a dvojdomy. Nechápu také, když máte o pozemek v této lokalitě zájem, proč se nepřijedete na městský úřad zeptat na možnost jeho prodeje? Město musí nechat na takovéto větší lokality zpracovat tzv. územní studie,

kteří vyjdou na desetitisíce až statisíce korun. O tom, na které lokality se budou studie zpracovávat, bude rozhodovat zájem občanů. A ten je v současné době o pozemky v Tyršově ulici, kde město získalo téměř 2 ha stavebních pozemků dříve zablokovaných církevními restitučními. Rada města proto schválila zpracování územní studie na tuto lokalitu a mělo by zde vzniknout zhruba 18 stavebních parcel, které chce město zasíťovat a prodat.

Jinak jste měl také možnost přijít na besedu o novém územním plánu města nebo na jeho veřejné projednání, kde se o stavebních pozemcích hodně mluvilo, a na využití Vámi zmiňované lokality jste se mohl zeptat.

Na internetových stránkách www.obcelidem.cz je uvedeno, že díky návrhu ministra financí Kalouska dostane naše obec Lázně Bělohrad o 9 120 000 Kč více. To se mi líbí. Informujte o tom své občany umístěním banneru na stránky obce. Osobně by mne potěšilo, kdyby se za získané prostředky v naší obci například podařilo, ať město uhradí za lidi poplatek za popelnici tak jako je to v okolních městech a budeme spokojeni.

O růstu daňových příjmů našeho města v roce 2013 o více než 9 milionů Kč z důvodu novelizace zákona o rozpočtovém určení daní jsem informoval např. v minulém čísle Bělohradských listů nebo na úřední desce. Společně se starosty měst a obcí v rozmezí 1 000 až 10 000 obyvatel jsme se v záležitosti změny zákona hodně angažovali, protože naše město a obec byly při rozdělování vybraných daní státem velice znevýhodněny a diskriminovány jak proti velkým městům, tak proti malým obcím. Pro zajímavost krajská města Plzeň, Ostrava, Brno měla roční daňové příjmy zhruba 18.000 Kč na občana, řada malých obcí hlavně s velkou katastrální rozlohou výrazně přes 10.000 Kč na občana a např. naše město Lázně Bělohrad mělo do roku 2012 daňové příjmy zhruba 6.600 Kč na občana. Jsem velice rád, že se nám podařilo daňové příjmy malých měst výrazně zvýšit a jsem také přesvědčen, že bychom je měli využít především na investiční akce. V roce 2013 jsme tyto zvýšené příjmy využili mimo jiné i na uhrazení starších úvěrů, takže město je nyní prakticky bez dluhů.

Poplatek za komunální odpad máme v našem městě stanoven formou místního poplatku ve výši 500 Kč na občana, což představuje měsíčně na občana cca 42 Kč. Občané komunální odpad vytvářejí, a proto by měli za tuto službu platit, přičemž je prakticky nemožné stanovit její výši individuálně podle množství vyprodukovaného odpadu. Za komunální odpad město ročně zaplatí zhruba 3 mil. Kč, na poplatku vybere 2 miliony Kč, 0,5 milionu Kč získá za vyřazený odpad (za třídění bych chtěl všem občanům poděkovat) a 0,5 mil. Kč město na svoz komunálního odpadu doplácí ze svého rozpočtu.

Místní poplatek za komunální odpad neplatí občané v Nové Pace a v Teplících. V některých městech (např. Kopidlo a Stará Paka) zastupitelé schválili, že občané neplatí poplatek za komunální odpad, ale zároveň zvýšili na dvojnásobek daň z nemovitostí. Nepovažuji to za dobré řešení, protože daň z nemovitosti platí část občanů, která se naprosto neshoduje s občany, kteří vytvářejí komunální odpad. V drtivé většině měst a obcí občané platí místní poplatek za komunální odpad, jehož výše se pohybuje stejně jako v Bělohradě kolem 500 Kč na občana.

Pavel Šubr, foto: Ladislav Stuchlík

ZM informuje

První zasedání zastupitelstva města v roce 2014 se uskutečnilo **12. března** v kulturním sále lázní. Zastupitelé schválili směnu, odkoupení a bezúplatný převod nemovitostí (m.j. bezúplatný převod sportovního areálu u Bažantnice z TJ na město), dále vzali na vědomí rozpočtová opatření č. 7/2013 a 1/2014 a schválili rozpočtové opatření č. 2/2014 a příspěvky organizacím na kulturní, sportovní, vzdělávací a sociální aktivity v roce 2014. Poté se zabývali investiční akcí vodovod a kanalizace Brtev, kde schválili výsledek výběrového řízení na zhotovitele. V dalších bodech programu vzalo zastupitelstvo města na vědomí zprávu o bezpečnostní situaci ve městě a v teritoriu obvodního oddělení Policie ČR Nová Paka a schválilo zástupce města na valnou hromadu VOS, a.s. Jičín. V diskusi zodpověděli členové rady města řadu dotazů zastupitelů a přítomných občanů.

Pavel Šubr

ADOPCE NA DÁLKU ANEB NAŠE ZŠ JAKO OSVOJITEL

osmiletý Alwyn Rajbara

vání (nejen) o jejich studijních aktivitách, a tím pádem i ujištění, že vybrané peníze šly na dobrou věc. Priyanka úspěšně ukončila svoji školní docházku v roce 2013.

Vzhledem k tomu, že se projekt Adopce na dálku setkal mezi žáky i jejich rodiči s velkým ohlasem, v listopadu 2013 odsouhlasil náš žákovský parlament pokračování spolupráce s královéhradeckou diecézí a rozhodl se pro „adopci“

Základní škola K. V. Raise je již třináctým rokem aktivně zapojena do charitativního projektu Adopce na dálku, jehož posláním je podpora vzdělávání dětí z nejhudších rodin. Projekt je realizován Diecézní katolickou charitou Hradec Králové ve spolupráci s diecézí Belgaum v indickém státě Karnataka. Program Adopce na dálku umožňuje vybraným „adoptovaným“ dětem absolvovat školní docházku (která je pro mnohé z nich kvůli špatné finanční situaci bez této podpory nedostupná) a pomáhá jim, aby díky získanému vzdělání byly v budoucnu schopny zabezpečit sebe a své rodiny a nebyly dále odkázány na rozvojovou pomoc.

pětiletá. *Priyanka Tumanakavar (2001)* dalšího indického dítěte. Volba tentokrát padla na osmiletého Alwyna Rajbara, kterého chce naše základní škola rovněž podporovat po celou dobu jeho studií. Věříme, že se díky naší pomoci podaří dalšímu dítěti vymanit se z extrémně chudých poměrů; že se v budoucnu postaví na vlastní nohy a bude mít lepší život, než v současné době jeho rodiče.

Priyanka Tumanakavar (2013)

Nápad podporovat indické dítě se zrodil v roce 2001 v žákovském parlamentu. Z podnětu jeho koordinátorek – paní učitelek - děti hledaly nejlepší možný způsob, jak se co nejefektivněji zapojit do charitativní činnosti a pomoci tak potřebným. Volba nakonec padla na problematiku našim žákovským „poslancům“ blízkou: sponzorovat dítě, které by nemělo z důvodu svého sociálního statusu možnost chodit do školy a prožívat normální dětství jako ostatní. Formou pravidelné finanční pomoci, která zajistí školné, školní pomůcky, uniformu a základní lékařskou péči, se žáci rozhodli podpořit indickou dívku jménem Priyanka Tumanakavar.

Naše základní škola „adoptovala“ pětiletou Priyanku v roce 2001 a následně se finančně podílela na celé její školní docházce (základní školní docházka v Indii trvá 10 let; poté, aby mohl absolvent vykonávat kvalifikovanější práci, jsou nutné nejméně další dva roky studia). Částka, kterou škola, žáci i jejich rodiče Priyance každoročně přispívali, činila 5000 Kč. Tato suma byla vždy poukázána na účet příslušné diecéze, která následně zakoupila veškeré potřebné věci související se studiem dívky. Takovýto postup je uplatňován zejména z důvodu účelnosti a transparentnosti, aby bylo zajištěno, že předmětné peníze budou skutečně použity ke vzdělávání dítěte, a také aby měl „adoptivní rodič“ přehled, jakým způsobem je s penězi nakládáno.

Charita rovněž zajišťuje a zprostředkovává osobní kontakt – konkrétně naše základní škola obdržela zhruba jednou za čtvrt roku děkovný dopis od Priyanky (opatřený anglickým překladem), spolu s její fotografií a průběžnými školními výsledky; byli jsme tudíž informo-

Z BRŤVE AŽ DO RUDOLFINA

Libor Suchý

Je 29. ledna 2014, 20.55 hodin. Ve Dvořákově síni pražského Rudolfinu probíhá Koncert s mladými sólisty. Doznívá poslední tón Tématu s variacemi francouzského autora Jeana Franciaxe – na klarinet hraje Libor Suchý za doprovodu Česká filharmonie. Následují dvě vteřiny užaslého ticha. Zazní bouřlivý potlesk „standing ovation“ vyprodaného sálu s výkřiky „bravo“. Libor se usmívá, v zástupu gratulantů stojí i maminka Libora. Po šestinásobné děkovačce je jasné, že Libor Suchý dobyl Rudolfinum. Dobył ho svou pílí, umem, ale i klukovským úsměvem.

Libore, co všechno předcházelo Tvému vystoupení v Rudolfinu?

Cesta do Rudolfinu byla dost obtížná. Na počátku byly hodiny a hodiny cvičení, jak samostatně, tak s mým panem profesorem Polákem. Potom jsem se přihlásil mezi 120 zájemců o vystoupení s Českou filharmonií (podmínkou byl věk do 21 let). Výběr probíhal zajímavou formou – o tom, kdo bude vybrán v prvním kole, hlasovali všichni členové filharmonie. Ve druhém kole už proběhl užší výběr za přítomnosti špiček České filharmonie v čele s panem dirigentem Bělohávkem. No a povedlo se – byl jsem vybrán mezi šest účinkujících na Koncertě s mladými.

Jaké pocity má osmnáctiletý „kluk z Brtve“, když hraje ve svatostánku české vážné hudby s nejlepším českým orchestrem? Měl jsi trému a jak jsi vnímal potlesk?

V první řadě má člověk obrovský respekt. Už jen to se tam postavit – ta atmosféra, to ticho a očekávání. Vystoupit na takové akci se dá pouze

s pocitem stoprocentní připravenosti. Já jsem si tento koncert vydřel – a chtěl jsem si tu chvíli užít. Respekt z pana Bělohávka mám velký, ale zároveň jsem našel odvahu říci mu mé představy a drobné připomínky. Tréma? Tréma byla určitě, ale souběžně s pocitem štěstí a radosti. Nedá se to přesně popsat.

Potlesk jsem si pak užíval a vychutnával. Je to super a je to fantastický. Opravdu jsem si to užil – ostatně mě hra na klarinet tolik baví, že si to užívám skoro vždycky.

Na koncertě jsi bezchybně předvedl Téma s variacemi Jeana Franciaxe. Jaký vztah máš k této skladbě a jak dlouho jsi ji nacvičoval?

Skladbu jsem si vybral sám, můj pan profesor mi ji schválil. Cvičil jsem ji opravdu hodně, tři měsíce v kuse několik hodin denně. Začal jsem o letních prázdninách, konkurz proběhl v listopadu. Skladba je velmi rychlá, svižná, líbivá a efektivní. Hrál jsem ji také na soutěži v Itálii, pojedou s ní na Debussyho soutěž a ponechám si ji ve svém repertoáru. Jsem strašně moc vděčný panu profesorovi Polákově, že ji se mnou nacvičil.

Co pro Tebe jako studenta Pražské konzervatoře znamená vystoupení s Českou filharmonií pro Tvůj další profesní život?

Především zkušenost. Bylo to moc super a ta zkušenost mě opět někam posunula. Samozřejmě každý muzikant, který má ve svém životopise vystoupení s Českou filharmonií, už je trochu pojmem a minimálně vzbuzuje pozornost v odborných kruzích. Takže i toto pro mě hodně znamená. Hrát s Českou filharmonií, která patří mezi nejlepší světové orchestry, je obrovskou prestižní záležitostí.

Libore, blahopřeji Ti za všechny Bělohradáky, kteří sledují Tvoji hudební kariéru, a držím palce do dalších let. Ať se Ti dobře daří. Děkuji za rozhovor.

Jaroslav Jirásko,

foto: Martin Hlaváček, archiv

LODÍ BÍLOU...

Do Lázní Bělohradu vtrhlo na větrných koních jaro. Od ledna očekávané, toužebně vyhlížené, je tu. Pozlatilo ulice, sfouklo pohřební černí zimních oděvů, odneslo chmury a omrzelost. Veselé jarní barvy rozjasnily omládlé tváře do úsměvů.

Zatímco tažní ptáci listují horečně v letových mapách, aby našli tu nejkratší cestu domů, v Bělohradě se už překotně uklízí, čistí se hnízda ptačí i lidská. Kosi ladí flétničky a připravují nedočkavě program jitřních a večerních koncertů, žáby chystají dlouhé referáty na svůj sněm.

Poslední vločky sněhu odnesla už Javorka. Teď na svých vlncích hýčká kachní dorost a na ostrůvcích naplavenin pro ně zakládá bujné křoviny.

Velké ticho kolem je jen zdánlivé, v podzemí to vře – stovky a tisíce kořínků, semenek a cibulek vysílají nahoru signály a všude pod námi to duní toužebným UŽ? UŽ JE ČAS? A co si na tu slávu oblékneme? Žlutá jde na dračku, žlutý stejnokroj, jásavá barva radosti! A když konečně z černé blátivé hlíny prorazí, a je to jedno kde, na chodníku, na rumišti, v pěstěné zahrádce nebo na hřbitově, podběl, sedmikráska, pampeliška, petrkliče – žene je zázrak života co nejvýš, jsou opilé štěstím, nemohou se nabažit teplého, zářícího slunce!

Ohleduplnost, šetrnost k přírodě se nám rozhodně vyplatí. Až nebudou řidiči rozjíždět husté davy drobnoukých žabiček, které potřebují nutně, ale strašně nutně právě teď přejít přes silnici u Bažantnice, pak třeba nebude labuťák u silnice na Brtev sundávat projíždějící z kola. Jestli se lidem stane samozřejmostí povinnost uklízet psi hovínka svých miláčků, ani ti komáři v Bažantnici nebudou snad tolik štípat!

Až mi zase zkříží cestu v zámeckém parku velký ježek a zkoumavě se na mě zadívá velkýma moudrýma očima, ať ví, že může dál bezpečně cupítat, že cestičky v parku jsou jeho stejně jako moje.

Bílá loď Bělohradu s napjatými plachtami bílých prostěradel, čerstvě vypraného prádla, pluje pomalu k létu.

Ať je její plavba pokojná, čápi ať nanosí hodně miminek na doplnění stavu posádky a všechny bouře ať nás bezpečně minou! Dobrý vítr do plachet!

Antonie Vanišová, foto: Alena Fléglová

OBČANSKÁ ZÁLOŽNA

V loňském roce tomu bylo 140 let, co byla v Bělohradě založena **Občanská záložna**.

Do života vstoupila 15. ledna 1873 jako spolek o nezavřeném počtu členů, jehož účelem bylo svým členům sjednávat úvěr, aby si mohli půjčkou opatřovat peníze do hospodářství, obchodu nebo do svých živností a ty pak mohli vyzdvihnout na lepší stupeň, a aby při tom byla podporována spřímost a mravnost. Zhruba to stojí v úvodu „Zatímní zprávy Všeobecné spořitelny“ z roku 1948.

Dále se píše, že stanovy byly sepsány 2. dubna 1873 a světe drž se, schválení místodržitelstvím c. a k. Rakousko-Uherským v Praze proběhlo již 18. dubna téhož roku. Spolu s hlavičkou „Občanská záložna v Bělohradě“ byla spořitelně udělena i pečeť se dvěma javory uprostřed na znamení Bělohradu nad Javorkou. Na původních stanovách jsou podepsáni například: Václav Malý - měšťanosta, Antonín Petera - děkan, Mikuláš Pižl - obchodník, Václav Rais a Václav Knejfl - radní a další vážené osoby. Podle stanov měli být členové čestní a činní a měli povinnost vkládat pravidelnou měsíční částku. Půjčovalo se na směnky s povinností ručitele, nebo na zástavu věcí z drahých kovů.

Spořitelna výrazně pomáhala rozvoji řemeslné a počáteční drobné průmyslové výroby. Sama se také úspěšně rozvíjela a její jmění rostlo. Velkou zásluhu na tom měli její předsedové a pokladníci. Jedním z nejuznávanějších byl František Cach, jenž se přistěhoval z Holovous, který výrazně napomohl při zakládání a počátečním rozjezdu spořitelny. Dozdalo se mu za to čestného členství a diplomu.

V roce 1885 jsou přijaty nové stanovy a zřízena pětičlenná dozorčí rada. Ve vedení spořitelny byli místní občané, spořitelna podporovala zdejší podnikatele a prospěch z její činnosti zůstával v Bělohradě.

Na mimořádné valné hromadě 20. listopadu 1892 předložil pokladník Jindřich Pižl plány na stavbu záloženského domu, vypracované architektem Vejrychem z Prahy. Přesvědčivými důkazy doložil, že právě v době, kdy byly založeny lázně a jejich návštěvnost stoupá, je třeba zbudovat zařízení, v němž by se lázeňský život soustředil. Je třeba tak učinit dříve, než se toho ujme cizí kapitál. Povedlo se, dne 10. června 1894 byl slavnostně Lázeňský hotel na náměstí otevřen.

V roce 1893 koupila Občanská záložna zdejšímu Hospodářskému spolku mostní váhu a bezúročně půjčila peníze na stavbu vážního domu a trvale Hospodářské družstvo podporovala.

Na valné hromadě v roce 1901 bylo konstatováno, že zásluhou Občanské záložny bylo umožněno, aby se v Bělohradě postavila měšťanská škola pro Bělohrad a přiškolené obce. Na postavení dětské opatrovny bylo v roce 1908 věnováno 5.000 korun. Nedostatek stavebních parcel pro individuální výstavbu vedl záložnu k nákupu pozemků a jejich následnému odprodeji stavebníkům. Záložna přispěla i na stavbu Fričova muzea.

Přiblížil se rok 1914 a s ním i světová válka. Zneklidněné obyvatelstvo se vrhlo na úspory. Záložna vyplácela hotovost, jak jim to pokladna dovolovala. Hned na počátku ze 6.000 zlatých desetikorun nezbyla v kase ani jediná. Válečná tragédie připravila lidi nejen o zdraví a životy, ale znehodnotila i našetřené peníze vkladatelů. Přesto bělohradská Občanská záložna celou tíživou dobu úspěšně přestála a ještě mohla v roce 1918 upsat stotisícovou půjčku Národní svobody, věnovat peníze pozůstalým po legionářích a přispět na zlatý poklad nové republiky.

Do peněžních ústavů se začaly vracet peníze za války ukryté. Bylo jich tolik, že je peněžní domy úročily pouze 0,5 % úrokem. (Nutno podotknout, že dnes je úroková situace velmi podobná a nejsme v poválečném stavu).

V březnu roku 1919 byla záložna pověřena okolkováním peněz. Ke kolkování bylo z Bělohradu a okolních obcí předloženo 985.710 korun.

Mírová doba přinesla stavební a podnikatelský rozmach a s tím rozvoj peněžních a úvěrových služeb. Pozemková reforma, elektrifikace, meliorace, stavební ruch, zakládání svazů a družstev, na tom všem se spořitelna podílela.

Se stoupajícím počtem klientů nastala potřeba řešit zřízení důstojné úřadovny. Na valné hromadě v roce 1922 bylo rozhodnuto o výstavbě nové budovy. K realizaci však došlo až v roce 1926, kdy byl správním výborem pověřen architekt Liska z Hradce Králové k vypracování plánů a rozpočtů. Od velkostatkáře Merveldta byla zakoupena část parku o výměře 2.028 m² a na tomto pozemku byla postavena celkovým nákladem 785.650 korun nová spořitelní budova. V ní se začalo úřadovat 28. června 1929.

U příležitosti 50. výročí trvání záložny byla 18. 3. 1923 uspořádána valná hromada, na které promluvil předseda Dr. Mindl. Poděkoval všem, kteří se zasloužili o rozvoj této, pro město blahodárné instituce, sloužící všem vrstvám obyvatel. Při této příležitosti byla dotací 3.000 korun založena nadace k podpoře chudých studentů, která byla později navýšena na 10.000 korun.

Ještě před hospodářskou krizí podpořila záložna finančně stavbu nádražní verandy, koupí zařízení na promítání filmů, přidala peníze na stavbu opatrovny a na obecní chodníky.

Dobu hospodářské krize přestála Občanská záložna tak dobře, že již v roce 1935 mohla poskytnout Společenskému pro podporu lázeňského ruchu v Lázních Bělohradě částku 200.000 korun na členský podíl a společenstevní (záloženskou) zápůjčku na stavbu lázeňského hotelu Grand. V té době byl ředitelem Jan Směták, ten záložnu značně pozvedl díky svým finančním transakcím a dostal za to od předsednictva osobní plat.

Osudný rok 1939 byl těžký i pro Občanskou záložnu. Bylo vyhlášeno peněžní moratorium a záložna ztratila přes 2 miliony korun. V rámci zjednodušení peněžnictví převzala v roce 1943 pod svá křídla Živnostenskou záložnu a byla zapsána nově jako „Všeobecná záložna“. Byly přijaty nové stanovy a převzat dům Živnostenské záložny čp. 35.

Za války si počínala Všeobecná záložna velmi dobře a zvládla i přechod na novou poválečnou měnu. Úspěšně pomáhala i při konsolidaci hospodářských poměrů, směřujících k odstranění poválečných škod.

Na valné hromadě konané v neděli 25. dubna 1948 o 9. hodině dopoledne v besední místnosti Lázeňského hotelu se všichni dívali do budoucnosti optimisticky. Dvouletý plán počítal se zapojením peněžních ústavů do rozvoje státu a obcí. Nikdo si ještě nedovedl představit, kam bude směřovat vývoj po únoru 48. Sedmdesát pět úspěšných let samostatného rozvoje místního peněžního ústavu však mělo brzy skončit převzetím nastupující mocí. Z představenstva záložny byli vyhnáni ti, kteří ji nezištně vedli v letech těžkých i úspěšných (Jejich jména jsou vytesána na desce ve vstupním prostoru záložny). Peníze, které dobře a hospodárně celá léta spravovali pro občany Lázní Bělohradu, byly v padesátých letech znehodnoceny měnovou reformou.

Co dodat. Jisté je, že se Občanská záložna, později Všeobecná záložna, zásadní měrou podílela na budování města, pomáhala rozvoji místního podnikání, hospodaření a rozvoji lázeňství. S jejím přispěním Bělohrad vzkvétal a dodnes vděčí „Své“ spořitelně za mnohé!

PŘEDSEDOVÉ PENĚŽNÍHO ÚSTAVU:

1873, 1890 - 1909	P. Jan Sehnal
1874 - 1877	Václav Malý
1878 - 1889	Václav Munzar
1910 - 1933	Dr. Alois Mindl
1934 - 1942	Dr. Josef Lelek
1943 - 1944	P. František Nosek
1945 - 1946	Václav Kotyk
1947	Antonín Kozel

Ladislav Stuchlík, foto: archiv

OBČANSKÁ ZÁLOŽNA

TELEFON Č. 5. V LÁZNÍCH BĚLOHRADĚ, TELEFON Č. 5.

ZAPSANÉ SPOLEČENSTVO S RUČENÍM OBMEZENÝM.

ÚŘEDNÍ HODINY OD 8.—1. ODP. + V NEDĚLI A VE SVÁTEK SE VŮBEC NEÚŘADUJE.

ZALOŽENO ROKU 1873.

TELEGR. ADR.
ZÁLOŽNA L-BĚLOHRAD

VKLADY

V JAKÉKOLI VÝŠI SE
PŘIJÍMAJÍ A VÝHODNĚ
ZÚROKUJÍ *

PŮJČKY

POSKYTUJÍ SE NA BY-
POTĚKY, SMĚNKY A
CENNÉ PAPIRY ZA VÝ-
HODNÝCH PODMÍNEK

VÝMĚNA CIZÍCH PENĚZ

ESKONT TAŽENÝCH
CENNÝCH PAPIRŮ A
SPLATNÝCH KUPONŮ

ŘÍZENÍ

CLEARINGOVÉ U C. K.
POŠT. SPOR. ÚŘADU
ČÍS. 47.339 *

11% DĚJÍ DŮCHODKO-
VOU ZE VKLADŮ PLATÍ
ZÁLOŽNA SAMĚ *

V Lázních Bělohradě dne

Přiliv dům, první úřadovna záložny

Lázeňský hotel, druhé sídlo Občanské záložny

*V tomto domě od roku 1929
sídlí Občanská záložna,
dnes Česká spořitelna*

K. V. RAIS

A JEHO ILUSTRÁTOŘI

Četba rozvíjí představivost, ale text podložený obrázky je přece jen sdělnější a mnohem působivější. Toho si byl spisovatel K. V. Rais dobře vědom a dbal na to, aby ilustrace jeho knih ladily se záměrem autora a čtenáři aby tak dostávali do rukou dokonale dílo. V tom byl Rais náročný, měl své představy a nebylo vždy lehké mu vyhovět. Při vydávání knih spolupracoval s mnoha ilustrátory, ale nejvíc si ladil do noty s Mikolášem Alšem.

Důvěrně se spolu seznámili r. 1891 na schůzi výboru spolku spisovatelů Máj v hostinci „U Choděrů“ na pražské Ferdinandově, nyní Národní třídě. „Taky jsme si hned tenkrát bratrsky připili. Dal mi kus svého vzácného přátelství a zůstali jsme si vždy věrni... A dnes po letech vím, že Aleš každému srdce neotevře. Byla radost mít jej přítelem.“

Od roku 1892 už vycházely Raisovy knihy s titulními Alšovými kresbami. Malíř nakreslil pro název každé knihy svérázné písmo a mezi ně komponoval krajinný nebo figurální motiv, který byl zároveň ilustrací knihy. Pro Výminkáře nakreslil zasněženou roubenou chalupu pod došky, k níž kráčí starý výminkář s fajfčíčkou. Knižku „Na Lepším“ uvedl r. 1901 kresbou venkovské pouti na návsi pod topoly, plné svátečně oblečených lidí. Pro knihu „Doma“ nakreslil obálku s názvem knihy a s Raisovým rodným domkem. Kolem něho namalovala Alšova dcera, malířka Maryna, tři dekorativní macešky. Velmi působivá je Alšova ilustrace k Raisově básni „Babiččiny pohádky“ – pět vnučat sedí na podlaze u nohou babičky, opřené zády o teplou pec, děti opustily dřevěné hračky na zemi a dychtivě naslouchají babiččinu vyprávění. Obrázek dýchá teplem a útulností venkovské světnice.

Rais si Alšovy kresby velmi oblíbil, vyžádal si je také přímo u vydavatele. Jeho motivy plné české venkovské poezie mu byly velmi blízké: ať to byly letní krajinky plné motýlů, berušek, ptáčků, s prostými polními květy, nebo vánoční motivy s jesličkami, koledníky, zachumlané chaloupky, zasněžený les, teple nabalené děti se saněmi, dědovské v dlouhých kožíšcích...

Spolupráce obou umělců vyžadovala časté schůzky. V neděli se Rais procházel po vltavském nábřeží s J. Vrchlickým, J. Thomayerem, A. Jiráskem a Z. Winterem, ale M. Aleš se nezúčastňoval ani těchto procházek, ani schůzek v restauračním salonku na nádraží. Na pracovní poradě se občas s Raísem scházeli u sklenice plzeňského na zahradě hospody „U Doušů“ na Václavském náměstí, byl tam chládek a klid. Aleš přijímal návštěvy přátel nejraději ve svém bytě, nerad opouštěl své malířské království a útulné zázemí rodiny.

Citlivému Raisovi byla blízká Alšova sdílná měkká povaha, znal ho jako dobráka, ale poznal i jeho vznětlivost. Stávalo se, že i on sám napínal jeho trpělivost k prasknutí. Když nebyl obrázek podle jeho představ, neváhal žádat o nový.

„Drahý příteli, snažně Tě prosím, nehněvej se...! Posílám Ti otisk, abys viděl, jak to dopadlo. Příteli, velmi Tě prosím, abys laskavě nakreslil jiný – jen se na mne nezlob! Vyložím Ti, proč i já i nakladatelé o to Tě žádáme. Kniha „Zapadlí vlastenci“ je mi kniha velmi drahá, třebaže jed-

ná o době hodně minulé, přece je do ní vsunuta hezká řada mých vzpomínek... Je třeba, aby ten obrázek mluvil.“ Rais se snažil sám neuměle předkreslit stráž s vesničkou, kostelem a lesem, tolik mu na tom záleželo!

„Neznám nikoho, kdo by mi lépe rozuměl než Ty. Chci, aby obrázek naznačoval tu horskou přírodu, zimní obrysy hor, zachumelené lesy a tu skrčenou dědinku. Jako koroptvičky aby ty baráčky seděly...“

Mikoláše Alše, zavaleného prací, jistě mrzelo, že musí kreslit znovu, ale jeho odpověď byla vždy – „Milerád vyhovím Tvému přání, drahý příteli!“ Raise velmi potěšily ilustrace ke knize „Pod Zvičinou“, na barevné obálce vykreslil Aleš pohled do kopcovité krajiny s kostelem na Zvičině a s dekorativními květy petrkličce. „Drahý mistře! Srdečně díky za překrásné obrázky, z nichž jsem měl velikou radost. Na mou pravdu, ty obrázky nutí k nové práci... Žádný obrázek mi nepoví, co Tvůj, jenž tolik mluví a tak dojímavě.“

Mikoláš Aleš nakreslil k Raisovým knihám celkem 96 ilustračních kreseb, titulních, většinou kolorovaných, vytvořil 25. Věrné přátelství obou umělců trvalo až do Alšovy smrti roku 1913. Tvorbu titulních listů Raisových spisů převzala pak Maryna Alšová.

Od roku 1922 spolupracoval K. V. Rais s Adolfem Kašparem. Byl to žádaný ilustrátor, nevyhověl ale každému. Proto si Rais pokládal za čest, když umělec po několikaletém odkládání nakreslil akvarely k Zapadlým vlastencům. „Obrazy Vaše prohlížel jsem pln radosti a věru srdce nad nimi okřálo. Zimní příroda, škola, farní kuchyň, pomocníkův pokojík, varhany atd. vystihují mou představu. A postavy! Ano, to jsou oni – jak asi v mé mysli žili...! Těším se na další nesmírně...“ Další spolupráce se pak rozvíjela k jejich vzájemné radosti.

Adolf Kašpar se pro inspiraci vydal do dějiště příběhu, do Vysokého nad Jizerou a Pasek. Velmi se mu tam zalíbilo, byl nadšen nádhernou horskou krajinou se starobylými chalupami a statky. Vytěžil odtud bohatství krásných ilustrací, které zaručily úspěšné vydání Zapadlých vlastenců před Vánoci 1923.

K. V. Rais si umění Adolfa Kašpara nesmírně vážil. Snažil se práci mu usnadnit, ulehčit mu porozumění textu, navést ho. V tom se lišil od A. Jiráka, který byl ke svým ilustrátorům skoupý na slovo a ponechával vše na nich. Pro A. Kašpara ale nebylo lehké vcítit se do Raisova pojetí děje, ztotožnit se s jeho představami románových postav a krajinného prostředí. Nejtěžší to bylo u románu Západ. Rais odjel roku 1924 s přítelem do Hlinska a Kameniček, kde se odehrává děj, a vysvětlil mu všechny okolnosti vzniku románu. Adolf Kašpar, povahovým založením optimista plný životní síly, nebyl zrovna nadšen bezútěšností a melancholií chudé kamenité Vysočiny. Přesto vyzdobil knihu Západ překrásnými barvitými akvarely.

V květnu 1925 si Rais přivezl svého přítele do Bělohradu. Kašpar si zde nakreslil Zvičinu, navštívili Pecku a Bukovinu, dějiště Kalibova zločinu. Rais ho provázal po Vysokém nad Jizerou, Pasekách, Harrachově a Novém Světě. Objeli spolu nejvýznamnější dějiště Raisových románů a povídek v Podkrkonoší. Adolf Kašpar měl svého přítele velmi rád a pokračoval v ilustrování jeho spisů i po autorově smrti. Nejzdařilejším uměleckým dílem je padesát barevných a dvacet černobílých ilustrací k románu O ztraceném ševci.

Antonína Slavička zaujal román Západ natolik, že se do Kameniček rozjel. A na rozdíl od A. Kašpara, chudý horský kraj s kamenitými poličky, stráněmi s omšenými balvany, starými šípky a pokroucenými borovicemi mu na první pohled učaroval. Přijal Kameničky za svůj druhý domov a po několik let tu s rodinou pobýval od jara až do podzimu. Namaloval zde svá nejslavnější díla, která tak vznikla i Raisovou zásluhou. Spisovatel si skromného, jemného Slavička vážil jako velkého, pracovitého umělce a sedmi let upřímného přátelství a spolupráce s ním si velice cenil. Na pamětní desce na škole v Kameničkách je napsáno, že „na cestách bílých bříz a rudých jeřábů tvořili slávu českého umění – Rais a Slaviček...“

Dílo K. V. Raise provázelo ilustracemi mnoho malířů, mimo jiné Adolf Záborský a Jiří Trnka. František Kaván daroval Raisovi na důkaz úcty a přátelství obraz z Hlinec-

ka, který pak visel v Raisově pracovně. Svým uměním přispěli i naši bělohradští malíři – Josef Života, Karel Dlabola a František Koubek.

Uzavírám zamyšlení nad vztahem K. V. Raise k jeho přátelům a ilustrátorům a mohu se jen s úctou sklonit před našim slavným rodákem. Neoplýval fyzickou silou ani pevným zdravím, ale kolik v něm bylo duševní síly, vytrvalosti, trpělivosti, čínorodosti! Jak mocná byla jeho představivost, kolik lásky a soucitu ke všem ubohým, odstrčeným, opuštěným, kolik věrnosti se skrývalo v jeho srdci!

Co jen času zabrala jeho spisovatelská práce, školské povinnosti, obsáhla korespondence, kontakty s vydavateli, procházky, posezení a cestování s přáteli. Jak často létaly vzkazy na lístcích mezi ním a jeho ilustrátory! Jen v pozůstalosti Alšově se zachovalo 40 Raisových dopisů a vzkazů. Přitom byl především starostlivým otcem rodiny, vždyť v jeho žilách kolovala krev houževnatého, pracovitého selského rodu!

Na závěr ještě radu: prolistujte si Raisovy knihy ve vaší knihovně, prohlédněte si pečlivě ilustrace! Objevíte, jaké poklady doma máte!

Literatura: Emanuel Svoboda: K. V. Rais a M. Aleš

Josef V. Schejbal: K. V. Rais a Adolf Kašpar

Alois Jilemnický: Raisovi ilustrátory

K. V. Rais: Ze vzpomínek

Antonie Vanišová

ilustrace: Max Švabinský, Mikoláš Aleš, Adolf Kašpar, Antonín Slaviček - převzato

SPORTOVNÍ AREÁL U BAŽANTNICE

V loňském roce zastupitelstvo města řešilo žádost fotbalového oddílu o příspěvek na rekonstrukci fotbalových kabin a zabývalo se řešením celého sportovního areálu u Bažantnice. V této souvislosti jsem dostal řadu dotazů typu:

Chtěl bych se zeptat, komu vlastně patří sportovní areál u Bažantnice? Je města nebo tělovýchovné jednoty? Nebo lázní?

Chci se zeptat, proč jste nepřestavěli fotbalové kabiny, když jste to měli ve volebním programu?

Na jakém přesně místě by mělo stát sportovní centrum u Bažantnice? Bude vedle stávající haly nebo bude na polích za plotem areálu?

Co vlastně bude nový sportovní areál tvořit? Budou v něm kurty na beachvolejbal, ty ve městě chybí!

Pokusím se tedy situaci kolem sportovního areálu u Bažantnice popsat.

V současné době vlastní TJ Lázně Bělohrad hlavní fotbalové hřiště s tribunou a kabinami a volejbalové kurty s klubovnou. TJ dále vlastní tenisovou klubovnu a hernu na stolní tenis, které jsou na pozemcích města. Na pozemcích města jsou i tenisové kurty č. 1, 2 a 5. V majetku města je tréninkové fotbalové hřiště, odstavná plocha jižně od hlavního fotbalového hřiště a tenisová hala. Na po-

zemcích lázní jsou potom tenisové kurty č. 3 a 4. Město připravuje převod sportovišť s výjimkou tenisových kurtů č. 3 a 4 do svého majetku a následně jejich dlouhodobý pronájem tělovýchovné jednotě. To, že sportovní areály vlastní města a obce, je obvyklé ve vyspělých zemích a v řadě měst v České republice (nedávno např. převáděly do svého majetku sportoviště město Hořice). O případnou dotaci na dostavbu areálu ale podle pravidel ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy musí žádat právě tělovýchovná jednotka na základě smlouvy o výpůjčce nebo nájemní smlouvy.

Na podzim 2012 požádal FK Lázně Bělohrad - Pecka město o příspěvek 4 miliony Kč na rekonstrukci a dostavbu fotbalových kabin. Fotbalový klub předtím několikrát neúspěšně žádal o dotaci na rekonstrukci a dostavbu kabin ministerstvo školství. Po právní stránce je však poskytnutí takového investičního příspěvku ze strany města problematické, neboť fotbalisté předpokládali rekonstrukci kabin svépomocí.

Město má zároveň z roku 2006 projektovou dokumentaci na dostavbu tenisové haly (druhá hala se 4 hernami na stolní tenis a spojovací krček se sociálkami, bufetem, zázemím správce a posilovnou) oceněný na zhruba 18 mil. Kč včetně DPH. Na tuto investiční akci má i stavební povolení a po dostavbě tenisové haly jsme předpokládali, že také na tuto stavbu získáme dotaci ze státního rozpočtu, což se nepodařilo.

Po jednáních s TJ Lázně Bělohrad zastupitelstvo města nechalo zpracovat zastavovací studii sportovního areálu, která kompletně řeší požadavky jednotlivých oddílů TJ (fotbal, tenis, stolní tenis, volejbal). Na fotbalových kabinách, které budou zrekonstruovány, rozšířeny severním směrem a budou splňovat požadavky fotbalového oddílu, bude nástavba s 5 hernami na stolní tenis, zázemím a sociálním zařízením. Nástavba bude přístupná po venkovním schodišti, takže fotbalové kabiny i herny na stolní tenis budou mít

samostatný vstup. Za touto budovou bude parkoviště pro dopravní obsluhu. Severně od budovy směrem k cestičce do Bažantnice vznikne dětské hřiště. K tenisové hale bude v místě dnešní buňky přistavěno jednoduché zázemí (šatny, sociálky a zázemí správce). V prostoru mezi tenisovou halou a stávajícími tenisovými kurty č. 1 a 2 vzniknou 2 nové tenisové kurty orientované směrem sever – jih. Nahradí tak tenisový kurt č. 5, který je užší a zároveň nevhodně orientovaný směrem východ – západ, a současnou nevyhovující hernu na stolní tenis ze 70. let minulého století. Dále za východní brankou tréninkového fotbalového hřiště vzniknou 2 nové kurty na plážový volejbal. Celá dostavba sportovního areálu je velice zhruba odhadnuta na 20 mil. Kč bez DPH.

Při jednáních s architektonickou kanceláří vznikla ale nutnost dořešit další záležitosti jako parkování, napojení na kanalizaci a vodovod, čerpání vody na zavlažování a kropení sportovišť, skladování antuky, případně osvětlení, atd.

Co se týče volebního programu, tak Hnutí Starostové a nezávislí, které má v zastupitelstvu města 9 zástupců, v něm mělo uvedeno: *Usilovat o získání finančních prostředků na dostavbu sportovního areálu u Bažantnice (přístavba tenisové haly, parkoviště, skatepark, kurty na plážový volejbal, dětské hřiště, fotbalové kabiny).* Zastupitelé si samozřejmě uvědomují, že největším problémem sportovního areálu jsou právě 2 nevyhovující stavby – fotbalové kabiny a herna na stolní tenis. V případě nezískání dotace na celkovou dostavbu sportovního areálu by zastupitelstvo města řešilo jako prioritu právě fotbalové kabiny a v patře nad nimi hernu

na stolní tenis. Není možné nejdříve budovat třeba tenisové kurty, neboť ty budou na místě stávající hery na stolní tenis a po její demolici by stolní tenis ztratil své zázemí.

Vzhledem ke vzniku nových sportovišť má ale toto komplexní řešení větší šanci na získání dotace než jen dostavba a rekonstrukce fotbalových kabin nebo přístavba tenisové haly. A přístavba tenisové haly (herna na stolní tenis a spojovací krček) by přitom stála téměř tolik jako navržená dostavba celého sportovního areálu a navíc by znemožnila výstavbu nových tenisových kurtů. Takto řešený sportovní areál by měl být i méně náročný na provozní náklady.

Pavel Šubr, studie: Atelier Tsunami Náchod

DOTAZ DO BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ

Na fotbalovém hřišti se objevila taková zvláštní stavba připomínající hvězdářskou pozorovatelnu, nebo něco takového.

Nebudu tajit, že se mě nelíbí. Mám k tomu několik otázek:

1. K čemu slouží?
2. Kolik to stálo?
3. Kdo to platil?
4. Co tomu říká stavební úřad? Když to povoloval, věděl, jak to bude vypadat?

Děkuji, věřím, že moje dotazy budou zajímat i ostatní spoluobčany protože ohlasy na estetickou podobu této stavby jsou negativní.

L. Podlípna, Lázně Bělohrad

ODPOVĚĎ NA DOPIS ROZHLASOVÁ VĚŽ VE FOTBALOVÉM AREÁLU BAŽANTNICE

Hvězdářská pozorovatelna, jak jste ji nazvala, je rozhlasová věž, která slouží k umístění záznamového zařízení (kamera, notebook, přípojka internetu). To **MUSÍ** mít každý oddíl, který hraje krajský přebor Královéhradeckého kraje, a proto je povinně zapojen do projektu Fotbal live, t.z. že **MUSÍ** z každého domácího zápasu pořizovat přímý přenos, který se přenáší po internetu.

Nejprve jsme natáčeli ze západní strany hřiště (dostávali jsme špatné hodnocení přenosu z STK KFS), pak jsme natáčení přesunuli na východní stranu hřiště (opět jsme dostávali špatné hodnocení) a nakonec jsme obdrželi i pokutu. Proto jsme přistoupili k vybudování rozhlasové věže. Pochopitelně chápu, že ne

každému se musí líbit, protože estetické cítění má každý jiné. Věž je již koncipována tak, aby v budoucnu navazovala na nový vstup do zrekonstruovaných kabin.

Stavba je povolena stavebním úřadem MěÚ v Lázních Bělohradě a na stavbu je vydán územní souhlas. Město věnovalo pouze 4 ks vyřazených sloupů VO, které zabetonovalo. Ostatní práce provedli pánové Karel Bajer a Miroslav Rychecký. Do současné doby stála věž 24.500 Kč (materiál + práce) a platil ji oddíl kopané. V letošním roce bude věž kompletně dokončena.

Jiří Bičíš, sekretář oddílu kopané

STARÉ RODY BĚLOHRADSKA A JEJICH VÝZNAČNÍ PŘEDSTAVITELÉ

rod s příjmením

MUNZAR

V minulém čísle Bělohradských listů jsme se věnovali rodu s příjmením Pech a v tomto čísle listů přinášíme pojednání o dvou starobyklých rodech s příjmením Munzar, které na Bělohradsku žily a jejichž potomci na H. N. Vsi, v P. N. Vsi, v Bělohradě a i jinde žijí doposud. Příjmení Munzar je německého původu vzniklé odvozením od povolání minciře, tedy toho, kdo razí mince – německy Münzer, ale u jednoho z těchto rodu původem z Hřidelce to neplatí, neboť jejich původní příjmení bylo na Munzar zkomoleno.

Z hřideleckých Moserů matrikáři udělali Munzary

Ještě za války třicetileté a po dvě generace po ní hospodařili na hřideleckém statku čp. 5 sedláci nesoucí příjmení **Moser**. Tedy příjmení, které v 19. století v Karlových Varech proslavil Ludwig Moser výrobou broušeného, či leptaným a zlaceným dekorem zdobeného skla. Hřidelecký Kryštof Moser (* 1611, † 1674), žijící však o dvě století dříve, se neproslavil nijak. Byl to jen pracovitý sedlák, který v době slávy Komenského – o němž patrně nic nevěděl a i slávy francouzského krále Ludvíka „krále slunce“ – o němž se patrně dozvěděl, se do úmoru plahočil na svých polích. Ta o výměře asi 23 ha se táhla od vsi po obou stranách silnice na Choteč až na chotečské hranice a k lesu Okrouhlíku. Mimo hospodářství měl navíc třešňový sad a tak obdobně jako Ludvíkovi se říkalo „král slunce“, sedlákoví Kryštofovi se jinak neřeklo než „třešňák“. A tato přezdívka se zachovala i pro jeho následovníky na statku. Když Kryštof zemřel, došlo již k prvnímu zkomolení jeho příjmení a v matrice pohřbů je zaznamenán pod příjmením **Muzr**.

Dům č. p. 5 v Hřidelci

Když se v r. 1683 ženíl jeho vnuk Jan, byl již v matrice sňatků zaznamenán pod příjmením **Munzr** a protože vnuk tak jako otec a děd byli zcela jistě negramotní, o komolení svého příjmení neměli ani tušení, natož aby se mu dokázali bránit. Komolení pokračovalo a jeho potomci jsou pak pro další věky až do současnosti zapisováni již **Munzar**. Následní Munzarové pak hospodařili na hřidelecké usedlosti dnešních čp. 26, 25, někteří byli rychtáři, někteří i šafáři panských dvorů, rozšířili se na čp. 11 v H. Lánech, na D. N. Ves čp. 8, na čp. 58 v H. N. Vsi na Skleněném vrchu a i čp. 87, též do Sv. Újezda na čp. 6 a jak šel čas tak i na statek čp. 36 na Bukovinu.

Ještě dnes je mezi starými na Bukovině uchovaná a generacemi tradovaná paměť, že když se tehdy na Bukovinu ke Kráčmarovým na statek současného čp. 36 přišel Václav Munzar z Hřidelce, že to zařídila bělohradská vrchnost ze zjištěných důvodů. Kráčmarovým se totiž rodily jen dcery a Munzarům v Hřidelci synové a byl tudíž předpoklad, že i na Bukovině se novomanželům Munzarovým budou synové rodit a rozšíří tak počet robotníků! Zda s tímto nápadem přišel sám majitel panství hrabě Berthold Schaffgotsch, či jeho švagr a ředitel panství Václav Studnička, se v paměti nedochovalo, ale koho to napadlo, ten byl dobrý prognostik, neboť jeho předpoklad se naplnil. Příjmení Munzar se pak v několika následných generacích rozšířilo na několik usedlostí na Bukovině, ale dnes již toto příjmení na Bukovině není. Jeho nositelé se v nedaleké minulosti odstěhovali do Pecky a do Bělohradu. Nutno poznamenat, že nejvyšší bod Bělohradska, dnes známý pod názvem Krkonošská vyhlídka s výškou 531 m nad mořem, byl součástí pozemkového vlastnictví Munzarů z Bukoviny 36 a za Rakouska byl nazýván Munzarovým vrchem. I toto pojmenování bylo již dávno zapomenuto.

Jeden z několika na Bukovině ve statku narozených synů Josef Munzar (* 1794) se v r. 1816 přišel na H. N. Ves do chalupy čp. 70 k Syrovátkovým a v r. 1840 se stal vlastníkem půlstatku čp. 19 v P. N. Vsi. Ani v následujících generacích nebylo o syny u Munzarů nouze a vnuk zmíněného, starosta P. N. Vsi Josef Munzar (* 1854, † 1902), jich měl dokonce pět, z nichž tři se dožili dospělosti. Všichni tři pak byli vojáky rakouské armády a zúčastnili se bojů v 1. světové válce. Nejstarší Josef (* 23.11.1887) absolvent gymnázia vystudoval jako voják důstojnickou školu a koncem roku 1917 v hodnosti „feldwebel“ (šikovatele, či rotmistra) byl zařazen u telegrafistů, druhý syn

Jan (* 19.5.1892) se jako voják jičínského střeleckého pluku č. 11 účastnil bojů v haličských Karpatech. Oba dva se ve zdraví z války vrátili, ale nejmladší z bratrů František (* 8.12.1898) takové štěstí neměl. Pokud vůbec byl k vojsku povolán ještě za války, měl smůlu, protože byl z ročníku, který po skončení války nebyl demobilizován. Spíše to bylo ale tak, že se po válce již jako československý voják 98. pluku účastnil na Slovensku příhraničních bojů Čs. armády s maďarskými bolševiky a v bojích u Hanisky nedaleko Košic dne 4. 6. 1919 jako jednadvacetiletý padl. Munzarové v P. N. Vsi žijí doposud a další odtud vyšli žijí v Bělohradě v Husově ulici.

Dům č. p. 19 v P. N. Vsi

Bělohradští Munzarové původem z Filířovic

Další rodina stejného příjmení byla rodina měšťana a barvíře Jana Munzara, který se v r. 1829 přistěhoval do Bělohradu na náměstí, do zakoupeného domu čp. 9. Rodina patřila k jedné z několika větví **Munzarů** vyšlých ze starobylého rodu usazeného již začátkem 17. stol. na rozsáhlém statku ve Filířovicích, což je dnes jen pouhá osada patřící pod Bílou Třemešnou.

V r. 1831 se do Bělohradu se svojí rodinou přistěhoval i švagr předchozího, sedlák Václav Munzar, který se přistěhoval rovněž z Filířovic a který v Bělohradě koupil tehdy ještě jen dřevěný dům čp. 60 v dnešní Lázeňské ulici. Munzarovi v něm bydleli takřka do konce století, prodali jej a pak dům dne 20. 8. 1900 lehl popelem. Na jeho místě byl postaven zděný dům čp. 176 pekaře Čerovského a další zděný dům stejného čp. 60 MUDr. Lelka.

Dům č. p. 176 a č. p. 60

Pro Bělá významný se stal sedlářův syn, měšťan a kupec **Václav Munzar** (* 17.4.1837, † 7.4.1890), který na náměstí postavil dům čp. 36 (oproti dnešnímu poštovnímu úřadu) a který se stal v Bělá váženou a uznávanou osobností. Byl činný ve veřejném a spolkovém životě v Bělá a v r. 1873 byl poprvé zvolen bělohradským starostou. Ve funkci setrval bez přerušení 17 let až do své smrti v r. 1890 a nikdo z dalších bělohradských starostů jej v délce setrvání ve funkci nepřekonal. Jako starosta podporoval rozvoj lázeňství v místě, zasloužil se i o výstavbu nové, již zděné patrové školní budovy a dne 28. září 1875 na sv. Václava, kdy došlo k jejímu posvěcení, tedy právě o svých jmeninách, u školy pronesl slavnostní projev. Zastával i funkci předsedy bělohradské Občanské záložny a byl členem okresního zastupitelstva v Nové Pace a náměstkem okresního starosty, čestným členem Hospodářsko-průmyslové jednoty okresu Hořického.

Václav Munzar

Byl členem Národní strany a po jejím rozštěpení se přidržel jejího staročeského křídla reprezentujícího konzervativní měšťanstvo a jako takový se zapojil do zemské politiky. Ve volbách v r. 1883 byl zvolen v kurii venkovských obcí (volební obvod Hořice – Nová Paka) poslancem do Českého zemského sněmu a mandát za týž obvod obhájil i ve volbách v r. 1889. Zemřel v r. 1890 a město mu po smrti udělilo čestné občanství.

Tak dva Munzarové, kteří nebyli nijak příbuzní, se koncem 19. století výrazně zapsali do veřejného života na Bělohradsku jako starostové obcí, a to první Josef Munzar v P. N. Vsi a druhý v téže době v městečku Bělá.

Dům č. p. 36

Josef Špür,

foto: autor, Ladislav Stuchlík, archiv

škola v Bělohradě

škola v Brtvi

stará škola v Bělohradě

škola v Uhlířích

PÁN BŮH RAČ POZDRAVIT ANEB ŠLA DO HOŘIC...

Ve své knihovně kuriozit jsem našel černou knihu zajímavého formátu, vázanou v polokůži s názvem Popis obecného školství v Království českém. S podtitulem Pořízeno dle úředních dat. V Praze 1889. Nákladem spisovatelovým. Mohlo by se zdát, že kniha s tímto titulem a z doby, kdy u nás panoval císař František Josef I., kdy jiný František a to Křížík osobně řídil první elektrickou tramvaj z Letné na výstaviště postavenou jen proto, že zde byla Jubilejní Zemská výstava, v čase, kdy přes Bělohrad jezdila již dvacet let dráha, ale železniční spojení z Jičína do Turnova se uskutečnilo až o třináct let později, nemá dnešku vůbec co říci. V Paříži vívala Eiffelova věž první návštěvníky, ale až o čtyři roky později přivezl baron Liebig nejen do Liberce, ale do celého Rakouska - Uherska první automobil. Co v tom zažloutlém svazku může být?

Jak se ukázalo, četba v této knize se stala zajímavou a napínavou, dokreslila některé historky, které jsem znal z vypravování, a podložila je konkrétními osobami a jmény.

Kniha je rozdělena na českou a německou část, každá obsahuje základní obecné údaje, pak seznam škol podle školních okresů, třeba Bělohrad či Bukovina patřila do okresu Jičín, ale Vřesník či Lukavec pod okres Hradec Králové. Následuje abecední seznam obcí a učitelů. Již toto byl od autora v té době heroický výkon, kdy každé jméno obce či učitele musel napsat na kartičku a ty pak trpělivě srovnávat. Dnes se řazení provede jedním dotekem na klávesnici počítače.

Jak vypadal zápis obce. Podívejme se na nedaleké Uhlíře, německy Auhlř, skutečně i s tím háčkem nad posledním písmenem, IV. třída služného. Ta ukazovala plat učitele, čím vyšší číslo, tím nižší plat. Příškolny Uhlře, 283 obyvatel, fara Pecka, dále Dolní Javoří. Škola obecná jednotřídní, 73 žáků, budova nevhodná, učitel Vincenc Kalandra, učitelka ručních prací Julie Kalandrová, pošta Bělohrad.

Nyní stručně Bělohrad, služné II, příškolny Bělohrad 1147 obyvatel (!), Prostřední a Dolní Nová Ves, Černín. Škola obecná, pětiletá, 331 žáků, budova vhodná. Ředitel Josef Novák, učitelé Antonín Haas a Blahoslav Beneš, podučitelé Antonín Pokorný a Jan Kulhánek, ruční práce Karolína Lopatářová, pošta Bělohrad. Na první pohled vidíme, že bělohradští učitelé měli o dvě třídy větší plat než jaký byl na okolních vesnických školách a o sedm žáků ve třídě méně, než Vincenc Kalandra v Uhlířích a seznamujeme se zde se zařazením „podučitel“. To byl jakýsi čekatel po ukončení učitelského ústavu, který po určité praxi podstoupil zkoušku před komisí a v případě úspěchu dostal zařazení „učitel“ a definitivu.

Jak to bylo s počtem žáků ve třídě? Z našeho okolí jich nejvíce bylo na Horní Nové Vsi a to 82, nejméně pak v Hřídenci 49. Pokud se nám dnes zdají tyto počty vysoké, pak po letmém listování knihou jsem našel skutečné rarity a to ještě nemusely být nejsilnější třídy v království.

Ovšem úroveň vyučování byla velice rozdílná, někteří žáci prošli povinnou osmiletou školní docházkou bez větší úhony. Tak ještě po první světové válce žila v Brtvi občanka, která nebyla považovaná za ngramotnou, protože uměla napsat Antonie Vinčálková. Ovšem napsat jméno manžela Josef Vinčálek bylo už nad její síly.

Nebylo to ovšem jen v žácích a jejich počtu ve třídě. Přiznejme si, že někteří učitelé různě selhávali.

Uvedený přehled mi pomohl adresně určit některé do té doby anonymní hrdiny skazek z našeho rodu. Moje babička Anna Dlabolová chodila každý týden z Brtve do Hořic za sestrou a jak jinak, než pěšky. Říkala, že než by došla do Bělohradu na nádraží, je za Byšičkami a nazpět je z náměstí dříve u křížku, než by byla na hořickém nádraží. Tedy babička Anna šla přes Lukavec a viděla pana řidičího, jak stojí u včelích úlů.

„Tak co, nosej včeličky, nosej...?“ ptala se zúčastněně.

„Šla do Hořic...“ byla odpověď. Tedy pro téměř úplnou hluchotu tázaného se dozvěděla místo stavu průběhu sklizně mezi cíl cesty, jak se říkalo, lukavecké paní řidičí. Dříve to pro nás bylo neadresné, nyní mohu doplnit, že na dotaz odpovídal ředitel Josef Špringr.

Jiná historka se váže ke škole v Chotči. Doteď postava neosobní, dnes víme, že to byl ředitel Vilém Nysl. Vycvičil asi 63 žáků ke sborové recitaci. Pokud pan učitel kýchl, zazněly dětské hlásky po slabikách sborem zdravici! „Pán-bu rač po-zdra-vit!“

Když osoba za katedrou vydala zvuk ze spodního konce zařívacího traktu, ozvalo se přání celé třídy: „A-by se u-le-vi-lo!“

Ještě mnohé další nám kniha přinesla. Z naší rodinné ságy jsem věděl, že můj dědeček Vilém Dlabola, učitel v Brtvi, se jednou týdně scházel s kolegy ze Vřesníku v tehdejší hostinci v osadě Brdík. Lid ovšem počáteční hlásku znělou „B“ zaměňoval za neznělou „P“ a využíval to k mnoha úvahám a slovním hříčkám. Dnes víme, že kromě Viléma tam ještě chodil Jan Šimák a František Novotný.

Našeho slavného rodáka Karla Václava Raise jsme v seznamu učitelů a jejich působišť našli jako učitele na pětileté obecné škole v Praze – Podolí. Sloužil zde pod ředitelem Josefem Krausem spolu s učitelem Josefem Smolou a podučiteli Jiljím Brunerem, Jaroslavem Tesařem a Annou Řehákovou. To je možná novinkou i pro některé rai-sovské badatele.

To není všechno. Objevil jsem obdobný svazek, ale popisující stav o pět let později. Podívejme se na osudy našich hrdinů. Vincenc Kalandra z Uhlířů povýšil na místo ředitele dvouleté školy v Žereticích u Vysokého Veselí. Přišli Antonín Stuchlík a Marie Stuchlíková, zatímco Julie Kalandrová ze seznamu učitelů mizí. Z Bělohradu odešel učitel Antonín Haas a podučitel Antonín Pokorný do Jičína, přišel učitel František Šádek z Pecky a podučitel Antonín Seifert z Markvartic u Sobotky.

Osazenstvo v Lukavci, v Chotči a v hostinci Brdík se nemění.

Konečně Karel Václav Rais přešel na Měšťanskou školu chlapeckou na Královských Vinohradech pod ředitele Václava Fraňka a výrazně si tak polepšil.

Při pohledu na současnou budovu školy, její odborné učebny či na areál učiliště pak nám nezbyvá než obdivovat nejen učitele, ale i žáky z doby před více než sto dvaceti pěti léty za to, co vydrželi.

Jiří Vacek, foto: archiv

OHRADA č. p. 20

VĚRNÝ PES

Táta dělal tesaře na Pace u stavitele Kloučka. Když měl Klouček v Praze ve Vysočanech rozdělaný dvě vily, tak táta jezdil do Prahy vlakem. Měli jsme Arku, obrovskou dogu. Přišla sobota a Arka už seděla u jabloně na stráni u Pechů a koukala na trať. Snad tátu za okýnkem vlaku viděla. Nejdřív se vcepal k nám do sednice kufr, pak Arka a nakonec táta... Nějaký Zalabák ji od nás chtěl za dva tisíce koupit, ale táta neprodal. Pozdějc začala zlobit, pytláčit v lese, nepouštěla lidi, co šli kolem nás k vlaku a tak si ji vzal Hrnčič z Dubiny a hlídala s ním v Nářadí fabriku.

HOSPODÁŘSTVÍ

Kolem Vohrada byla samá jílovačka, lepila se na boty... Ale jak jinak, hospodařili jsme. Dvě krávy, prasata, kozy, slepice. Kromě pekařiny jsem sekal louku, pešunky, v Bělohradě Panskou zahradu, v Bažantnici i na Slíváku. Měli jsme pole brambor a řepy. Obilí nebylo potřeba, vždyť jsem byl pekař, co pro chleba nemusí daleko.

ELEKTRÁRNA

Elektrický proud byl na Vohrada zaveden v 58. roce. Do té doby jsme svítili petrolejkami... Jo, měli jsme zvláštnost: větrnou elektrárnu, která byla připojena na dynamo a to dávalo proud do autobusové baterie. Spíš to bylo na blikání, než na nějaký velký svícení. Zase jsme zůstali u petrolejek. Pozdějc byla na větrné lopatky připojena siréna... Při velkém větru hrozně houkala.

František Poner, vnuk Josef Bartoš, Josef Poner

V listopadových Bělohradských listech jsme přinesli reportáž o třech usedlostech Na Ohradách, mezi Horní Novou Vsí a Lány. Začátkem letošního roku jsem se vypravil za mužem, který se Na Ohradách v č.p. 20 v roce 1927 narodil. Za JOSEFEM PONEREM.

Od malička mám rád vyprávění. A i tentokrát jsem poslouchal s nasraženými ušima a zapnutým diktafonem.

FOTOGRAFIE U SRDCE

Můj táta se na Vohrada přiznal z Lánů, když si vzal Marii Stuchlíkovou.

Za první války byl na frontě v Rumunsku s Rudou Ludvíkem z Lánů. Měl smutnou povinnost přivést vdově po kamarádovi jeho osobní věci. Mezi nimi i prostřeňnou rodinnou fotografii. Přes ni dostal voják Ludvík přímý zásah do srdce.

MLÁDÍ

Jsem z pěti dětí. Tři kluci, dvě holky. Nejstarší z nás byla Ludmila, po ní bratr Vašek, potom já, Miluška a rok mladší a nejmladší František. Do školy jsem chodil do lánské jednotřídky k paní učitelce Medlíkové. Ze sto chalup chodilo do školy přes padesát žáků. Mým kamarádem byl Pepa Pavlů. Z Pepy i ze mě se po letech stali Hořeňáci, ale to trochu předbílám...

PEKAŘINA

Za války, v jednačtyřicátém roce, jsem se šel učit pekařem. Na Horní Ves k Ulvrovi. Pekařina tenkrát byla se stravou a bytem... No bytem, komůrka to byla. Stejně jsem ale každý den lítal k nám na Vohrada. Jako už hotovej dělník jsem přešel ke konkurenci, mistr Ulvr z toho byl špatnej, já byl zkrátka najednou hned vedle u Šimona. Pětkrát za den jsme zadělávali, první chleba byl kolem páté ráno, potom každé dvě hodiny. Dvanáct metráků denně, dvanáct hodin práce. Nejhorší bylo rozjet první várku, pak už to šlo jedna dvě... Po osmačtyřicátém museli Šimonovi pekařství zavřít. Najednou tu byla Jednota, Jičínské pekárny, Hradecké něco... Podniky se střídaly, my zaměstnanci zůstávali. Pekli jsme až do roku 80, když šel kolega Olda Hátle do penze.

ZAJÍMAVÁ JÍZDA

Když už jsem bydlel na Horní Vsi, chtěla moje babička vidět, jak bydlím. Už špatně chodila, tak ji museli z Vohrad přivést na trakaři. Zpátky jsem si ji přivázal za sebe na třístapadesátku... Vůbec motorky jsme my Poneráci měli rádi. Měl jsem jich pět, než přišel spartak. Vašek na motorkách závodil a František měl pionýra „pařeza“.

Čas šileně letí.

Než vyšla tato reportáž, zemřel nejmladší z rodiny Ponerových 78letý František. Ta zubatá potvora s kosou si pro tohoto věrného příznivce bělohradského fotbalu přišla nikde jinde než Na Ohradách před č.p. 20...

Edvard Čeliš,

foto: archiv Ponerových a autor

ÚSPĚCH NA PŘEBORU ŠKOL

Dne 16. 12. 2013 se konal
přebor škol jičínského okresu v šachu.

Bělohradskou školu reprezentoval tříčlenný tým mladších žáků: Tomáš Sucharda (4.B), Matyáš Kráčmar (4.A), Miroslav Pospíšil (5.A). Chlapci se probojovali na **1. místo**. Jejich tým se tak zasluženě stal **okresním přeborníkem** a postoupil mezi **nejlepší školní družstva** této kategorie Královéhradeckého kraje.

Do Třebechovic pod Orebem, kde se konalo **kolo krajské**, odcestovalo družstvo s jednou změnou v sestavě - Miroslava Pospíšila nahradil Tomáš Fuksa (4.A) - bojovat o titul krajského přeborníka a současně o postup do celorepublikového finále.

Mezi deseti zúčastněnými družstvy soustřeže náš tým až do posledního kola svou hrou stvrzoval **roli favorita postupu**. O dvě postupová místa se nakonec utkal s týmy ZŠ Gočárova Hradec Králové a se ZŠ Milady Horákové Hradec Králové.

Škoda, že v tomto kole naši chlapci svým soupeřům podlehli a postup do vysněného republikového finále jim unikl o pouhý jeden bod.

Celému týmu však patří za **vzornou reprezentaci velký dík a blahopřání k zisku krásného třetího místa**.

Nemalou zásluhu na tomto úspěchu má i bývalý žák naší školy a **trenér šachového kroužku Tomáš Kraus**.

Iva Krausová

SMRKY U ESPLANADE

Patřily ke kulise Dětské léčebny, pro nás starší Bělohraďáky - Esplanade. Bylo jim devadesát let, pětadevadesát let. Měly výšku až sedmadvacet metrů a na pařezu průměr 85 centimetrů.

Smrky ztepilé. Stromy s rovným kmenem, mající kořenový systém plochý a mělký, bez hlavního kořene. Už byly nebezpečné a při silném větru hrozily pádem na blízké budovy. Pět z nich bylo 20. a 21. února pokáceno. Muži ze zahradnické čtyř Městského úřadu v čele s Jardou Šormem a mladým Láďou Mečřím na motorové pile za pomoci vysokozdvizné plošiny odvedli dobrou práci. Změnil se pohled na Rašínovu ulici a Dětskou léčebnu. Vše má svůj čas. I letité smrky, které byly pravděpodobně vysázeny někdy na počátku zrodu Československa.

„Smrk ztepilý je nejvíce rozšířená dřevina. Dnes obsahuje 56 % v celé zalesněné oblasti ČR. Po Rakousku a Švýcarsku nejvíce ze všech evropských států,“ upřesňuje revírník Lesů ČR Gustav Plecháč a dodává „Nejvyšší smrk můžete nalézt na Bělušici pod Bukovinou. Má ctihodných 38 metrů a něco přes 10 metrů kubických vytěženého dřeva. Ty u Dětské léčebny měly přibližně třetinovou hodnotu. Další vysoké smrky jsou v novopacské Sýkornici.

Teď už vím, že smrky u Esplanade nebyly žádní obři. Stejně mi ale budou tak trochu chybět...

Eduard Čeliš, foto autor

DOMÁCÍ HOSPIC DUHA POMÁHÁ PÁTÝM ROKEM

Domácí (mobilní) hospic Duha, který působí na Hořicku, Jičínsku, Novopacku a Královédvorskou slaví 5 let od svého založení. Domácí hospic Duha poskytuje paliativní péči v závěru lidského života a doprovodil za svou krátkou existenci na desítky nemocných a umírajících lidí v jejich domácím prostředí.

Slavnostní setkání u příležitosti pětiletého výročí od založení hospice proběhne 25. března 2014 od 16 hodin v Radničním sále Městského úřadu v Hořicích. Setkání budou provázet zakladatelé hospice Jana a Pavel Sieberovi, setkání slovem doplní radní Královéhradeckého kraje Otakar Ruml, Josef Lukášek a Jana Třešňáková, starosta města Hořice Ivan Doležal a dále zakladatelka hospicové péče v ČR Marie Svatošová a biskup Josef Kajnek.

Celý program bude doprovázet recitál Evy Henychové. V rámci programu proběhne prezentace poskytované péče domácím hospicem včetně představení aktivit spojených s hospicem v Hořicích a diskuze s týmem a zakladateli domácího hospice Duha, s kterými mají příchozí možnost se osobně seznámit a pohovořit.

Domácí hospic Duha prostřednictvím zdravotních sester, soc. pracovníků, kaplana a lékařů ve spolupráci s rodinou pečuje o umírajícího v jeho rodinném prostředí. Pro ty, kteří doprovodili svého blízkého a další podporovatele Duhy, vznikl hospicový Klub, který rozšiřuje aktivity hospice. Domácí hospic Duha v Hořicích byl a je inspirací pro vznik dalších domácích (mobilních) hospiců v České republice.

Více informací:
Jana Sieberová
e-mail: jana.sie@seznam.cz
tel.: 773652844

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

AUTOCENTRUM Jičín s.r.o.

- autorizovaný prodej nových vozů ŠKODA
- certifikovaný servis pro vozy ŠKODA
- prodej ojetých, referenčních a předváděcích vozů všech značek s certifikátem kvality
- servis nákladních a osobních vozů všech značek

Těšíme se na Vaši návštěvu!

ŠkoFIN
CESTA K MOBILITĚ

S AUTOCENTREM Z JIČINA VAŠE CESTA ZAČÍNÁ ...

AUTOCENTRUM Jičín s.r.o.
Hradecká 1101, 506 01 Jičín
Tel.: 730 158 502
E-mail: prodej-skoda@autocentrum-jc.cz

AUTOCENTRUM
JIČÍN

www.autocentrum-jc.cz

POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA VENKOVSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ
NA CELOSTÁTNÍ PŘEHLÍDKU „KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM“

25. - 27. 4. 2014

sál Sousedského domu, Miletín

Pořadatelé: Středisko amatérské kultury Impuls Hradec Králové, Divadelní soubor Erben a město Miletín, Volné sdružení východočeských divadelníků za finančního přispění Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR
<http://dserben.miletin.cz>

PROGRAM:

Pátek 25. dubna 10:00

Divadelní soubor Erben, Miletín
na motivy Josefa Štolby
upravil Vladimír Kněžourek
VODNÍ DRUŽSTVO
Režie: Vladimír Kněžourek

Pátek 25. dubna 16:30

Lovčičtí Ochotníci, Lovčice
Ladislav Stroupežnický
NAŠI FURIANTI
Režie: Vladimír Beňo

Pátek 25. dubna 20:00

Zastupitelé a spolky města Miletín
Štěpán Hak
ELITA
Režie: Martin Hlavatý

Sobota 26. dubna 10:00

NOS - Nechanický ochotnický spolek
Noel Coward
ROZMARNÝ DUCH
Režie: Zuzana Kramářová

Sobota 26. dubna 14:00

Korálka starší – Dětenice
Viktor Dyk
KRYSAŘ
Úprava a režie: Iveta Vališková

Sobota 26. dubna 16:30

DS SNOOP Opatovice nad Labem
Václav Havel
AUDIENCE
Režie: Josef Jan Kopecký

Sobota 26. dubna 20:00

Divadelní soubor J. K. Tyl Meziměstí
Ray Cooney
PEKLO V HOTELU WESTMINSTER
Režie: Irena Kozáková

Neděle 27. dubna 10:00

DS Zdobničan Vamberk
Marc Camoletti
NA SPRÁVNÉ ADRESE
Režie: Alena Joachimsthalerová

Neděle 27. dubna 14:00

DS Symposion Třebechovice pod Orebem
Podle povídek Boccacciova Dekameronu
zdramatizovali členové DS Verva
TAK TROCHU DEKAMERON
Úprava a režie: Jiřina Krtíčková

VEKRA
OKNA

JISTOTA SPRÁVNÉ VOLBY

- atraktivní ceny
- 20 let zkušeností
- okna a dveře **špičkové kvality**
- **individuální řešení pro Váš dům**

**KVALITNÍ ČESKÁ OKNA
ZA NÍZKÉ CENY**

Prodejna NOVÁ PAKA, Kotíkova 286

tel.: 493 592 364

e-mail: novapaka@vekra.cz

* nelze uplatnit na doplnky a služby, platí do 31.12.2014

KUPÓN
na **DODATEČNOU SLEUVU 5%**
na okna a dveře*
Lze uplatnit pouze na prodejně NOVÁ PAKA.

**PEČOVATELSKÁ
SLUŽBA**

**MĚSTA LÁZNĚ BĚLOHRAD
POSKYTUJE POMOC SENIORŮM**

- při osobní hygieně
- při zajištění a podání stravy
- zajišťuje
- běžné a velké nákupy
- běžný úklid domácnosti
- praní a žehlení prádla a další služby

Provozní doba pečovatelské služby
v pracovní dny 7:00 - 15:30

Kontakt: Mgr. Pavlína Čepelková,
sociální pracovnice, tel.: 605 207 790

Více informací na

www.lazne-belohrad.cz

KAMENICTVÍ
Veverka

Miletín 250

telefon: 493 693 469, mobil: 603 484 779

STŘECHY

Z&L Kundrát

Lázně Bělohrad

739 013 876, 731 554 243, www.strechykundrat.net

**KLEMPÍŘSTVÍ
A POKRÝVAČSTVÍ**

IMLAUF
LÁZNĚ BĚLOHRAD

KOMPLETNÍ REKONSTRUKCE A REALIZACE
NOVÝCH STŘECH VČETNĚ KLEMPÍŘSKÝCH
A TESAŘSKÝCH PRACÍ, VZDUCHOTECHNIKA.

tel.: **603 541 290**

www.imalauf.eu, imalauf@imalauf.eu

BRANKÁŘ BYDLÍ V NAŠÍ ULICI

Jako kluci jsme měli rádi film Brankář bydlí v naší ulici. Film o hokejovém brankáři z Bezejmenné pražské ulice. Teď po letech, když chci psát ne o hokejovém, nýbrž fotbalovém brankáři, se mi název tohoto filmu z roku 1957 vrací. A Bezejmenná ulice se mění v naši Macharovu. Tady totiž od svého narození v září 1952 bydlí PŘEMYSL VAJDL.

Brankář z naší ulice, brankář ne ledajaký. Jeho kariéra nebyla dlouhá, ale pro mě patří do skvělé čtveřice bělohradských fotbalových gólmánů: Weinbauer, Závěský, Vajdl, Zaplatílek.

Přemku, jaké byly tvoje fotbalové začátky?

Velký vliv na mě měl určitě táta. Ten na Mělnicku, odkud pocházel, stál ve fotbalové brance. Jeho gólmanské fotky, Bassova Klapzubova jedenáctka a kluci z ulice, Jarda Imlauf a Luděk Kučera, mě vlastně přitáhli k fotbalu. Čtali jsme všude, kde to šlo. Nahore u Stránských na louce jsme si s Luděkem udělali bránu a já si hrál na Vildu Schrojfa, na ty jeho robinsonády. Když mně bylo dvanáct, chytal jsem za záky svůj první zápas v Miletiňě. Vyhráli jsme 2:0, gól jsem nedostal.

Kdo byli tví spoluhráči?

Měli jsme dobrou fotbalovou partu. Milan a Jirka Jezberovi, Mirek Vích, Jirka Sytař, Standa Rechcigl. Docela se nám dařilo, jako žáci jsme vyhráli okres a přešli do dorostu. Byla to doba, kdy měl Bělohrad zase po letech dorost v A třídě.

Potom asi přišel tvůj přestup do Spartaku Hradec Králové...

Nejdřív jsem chytal za krajské talenty proti ligovému dorostu Hradce. Prohráli jsme sice 0:4, já nastoupil do druhý půle a nedostal gól. A najednou jsem byl v A dorostu. Trénoval nás legendární Zdeněk Krejčí. V mančafu byli: Olda Rott, Tonda Princ (později Sparta), Karel Roubíček (Bohemka). V sezoně 69/70 jsme skončili na druhém místě ligové tabulky. Hradecký dorost měl dokonce tři družstva. Běčko trénoval Ladislav Škorpil a v Cěčku byla pozdější fotbalová hvězda Lád'a Vízek! Byl jsem i v širším reprezentačním kádru na turnaj UEFA 1970. Na soustředění v Nymburce jsem na spoluhráče a na celkové zázemí koukal jako na zjevení. Jarůšek, Seman, Slaný, Kotal, Jurkemik, Prokeš, Zdeněk Jurkanin...

Začal jsi však studovat na Pedagogické fakultě. Jak šly dohromady fotbal a škola?

Právěže nešly. Denní studium a vrcholový fotbal spolu neladily. Ještě půl sezony jsem chytal za Běčko divizi a potom jsem se vrátil do bělohradské brány. Asi na rok, dva. Potom mě vystřídal novopacký Jarda Zaplatílek a dosluhoval i gólman od Pánaboha Jarda Weinbauer. A já už vlastně naplno propad volejbalu a muzice.

Apropó muzika. Tu jsi, Přemku, dělal i při fotbale.

Je to tak. Založili jsme skupinu Pop Golddmen. A nebylo to jednoduchý. Hráli jsme do čtyř na bále ve Veliši, v pět jsem byl doma

a v deset ráno jsem už musel být v Hradci. Před jedenáctou společný oběd a ve dvě už jsme kopali třeba v Liberci. Trenér Krejčí to na mně nepoznal, to by šílel! Táta mě vozil do Hradce trabantem. Co ten toho se mnou nalítal!

Všechno byl vlastně můj bláznivý trojboj. V sobotu odpoledne volejbal, večer dlouho do noci muzika a v neděli ráno zase volejbal a odpoledne v Hradci mistrák. Když jsme jeli ven, musel jsem nedělní volejbal vypustit...

Obrovská tragédie pro hradecký Spartak a vůbec pro čs. fotbal byla smrt gólmána Oplta.

Vaška Oplta sehnal trenér Krejčí v Bakově. Vynikající brankář, robustní, skvělý na čáře i při vybíhání. Můj hradeckej vzor. Dvě minuty před koncem utkání v Martině vyběhнул na centr do vápna. Následovala srážka s domácím centrforwardem Hruškou. Při ní zasáhlo Hruškovo koleno Oplta do srdeční krajiny. Za dva dny zemřel. Tragédie tak trochu přispěla i k ukončení mého chytání.

Které utkání bylo „to tvoje“?

Myslím, že tady v Bělohradě za dorost. Kopali jsme s favorizovaným Jičínem a vyhráli 2:1. Ještě dlouho jsem měl škváru zadřenou pod kůží, jak jsem padal pod nohy jičínským útočníkům...

Kdy jsi naposledy stál v brance?

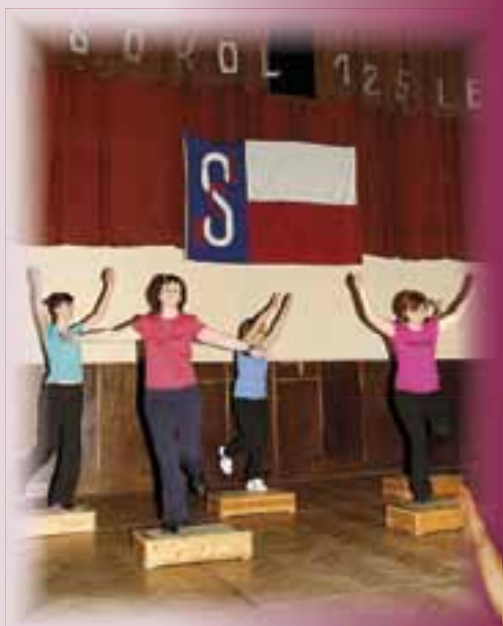
Bylo to v červnu 2012. Při devadesátinách místního fotbalu. Byl jsem rád, že jsem to přežil...

Eduard Čeliš,

foto: archiv Přemysla Vajdla a autor

AKADEMIE SOKOL

28. 2. 2014

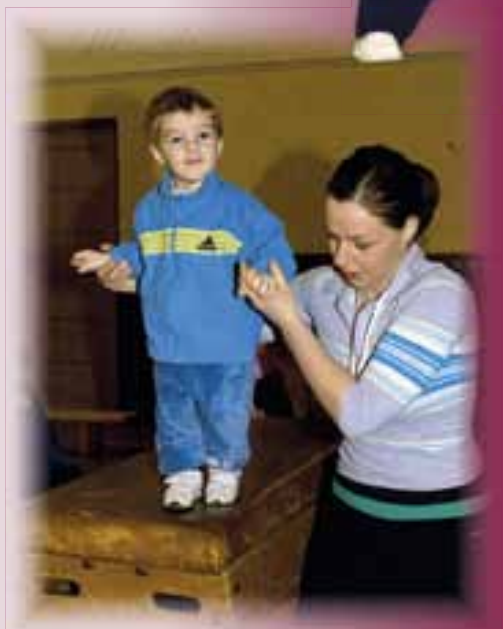

foto: Václav Lejdar, Jaroslav Voves, Pavel Janák

CO ŘÍKÁTE,

BĚLOHRAĎÁCI?

Už v mládí mě zajímaly knížky a filmy o atentátu na Reinharda Heydricha, zastupujícího říšského protektora a pátého muže hitlerovského Německa. Obdivoval jsem Jana Kubiše a Josefa Gabčíka i ostatní parašutisty, kteří netvora Heydricha dokázali zlikvidovat. Navíc, když do tohoto hrdinského činu byli zapojeni naši bělohraďští - rodina Vojtíškových. Skupina Out Distan, která byla vysazena v březnu 1942 u obce Ořechov na Moravě, měla napojení na Jana Vojtíška mladšího jakožto prostředníka mezi jednotlivými skupinami. Zradou rotného Karla Čurdy byl Jan odhalen a s ním i celá rodina Vojtíškových včetně řidiče Trojánka, kteří pouze tušili o zapojení Jana.

V polovině letošního bezsněžného února, když zimní olympiáda v Soči byla před polovinou svého dění, jsem vyrazil do sálu místních lázní na besedu o této události. Kování historikové Jaroslav Čvančara, Vojtěch Šustek, Libor Pařízek a Vlastislav Janík dvě a půl hodiny velice zajímavě vyprávěli, promítali dokumenty, hovořili o Protektorátu i o našich Vojtíškových. Poté i dobrou půlhodinku v užším kruhu. I o tom, jak Sequensův film Atentát byl profesionálně dobře udělán, ale byl naprosto mimo skutečnost. Mercedes řízený šéfem Heydrichovy ostrahy Kleinem doslova kličkoval mezi tramvajemi. Najednou byl mercedes na dva metry od parašutistů... Nebudu vás, milí čtenáři, otravovat podrobnostmi.

Mezi posluchači koloval i Sten Gun, „lešenářské trubky“, jak nazývali angličtí vojáci samopal, jenž selhal osudného 27. května 1942 v 10,35 Josefu Gabčíkovi...

„Heydrichovou zatáčkou“ jsem jezdil „trojkou“ od Troje i „čtrnáctkou“ z Libně za tetou nahoru do Kobylis. Většinou jsem si tady představoval, v drkotajících tramvajových vozech, Kubiše a Gabčíka v osudný ten okamžik...

I po letech mi došla slova Kristy Vojtíškové mé mamince, modistce: „Paní Petroušová, připravujte černý klobouk, budu ho potřebovat!“

Maminka byla ještě Petroušová a Krista, manželka Jana Vojtíška, na dva měsíce ještě na svobodě. Poté ji potkal stejný osud jako všechny z její rodiny. Byli popraveni v říjnu 42 v Mauthausenu. V lednu 43 tamtéž i poslední z nich Jan, o kterém na besedě konstatoval historik Čvančara: „**Jan Vojtíšek byl skutečný hrdina!**“

*Pro pana Kubišeho, předpokládám, že se bude líbit
(nejlépe z prvních kapitol) kniha o stejné události
jako po fyzice klášterní organizaci - hrdině, je jako máma
• Jste si to přečetli? Byl omšlejší, ale přesně k tomu, co jsem
společně s panem Kubišem
Jojtíšek s panem Kubišem
• Jan*

Připojujeme závěr dopisu, který napsal Jan Vojtíšek kamarádovi z házené Josefu Bludskému, který ležel v Novopacké nemocnici. Dopis byl odeslán čtrnáct dní před atentátem, po němž se celé Vojtíškově rodině život tragicky změnil.

PS: Z Mlázovic přijelo na besedu šest mužů. Z Vojtíškových Bělohradu necelá dvacítko. Možná by stálo za to opustit leckdy slabomyslné televizní seriály, lahodné pivo i pohodlí obýváku a poučit se z minulosti. Co říkáte, Bělohraďáci?

Eduard Čeliš, foto: Ladislav Stuchlík, archiv

SKULPTURA „BOŽÍ MUKA“

na Malém náměstí. Původně, v době, kdy se prostor dnešního Malého náměstí jmenoval „U habru“, stávala sloupová Boží muka naproti dnešní lékárně. Jedná se o barokní stavbu z pískovcového kamene a kovu. Asi 6 m vysoká skulptura pochází z roku 1657 a je tak jedním z nejstarších Božích muk na Bělohradsku. Na základně se čtvercovým půdorysem stojí 77 cm vysoký sokl. Na něj navazuje vyšší sloup, ukotvený železnými svorníky. Na vrcholu sloupu je umístěn hranolový nástavec s vpadlými stěnami vyplněnými plechovými tabulkami s obrázky světců. Na čelní straně je vyobrazena Madona s Ježíškem, vzadu sv. Cyril a Metoděj, vpravo sv. Vojtěch a vlevo je vyobrazen nezjištěný světec. Nástavec je zakončen kaplicí s kamennou koulí se vztyčeným patriarchálním křížkem. Latinský text na čelní straně soklu:

CAPELLAM
HANC
AD DE GLORIAM
EREXIT
NOBILIS DIOANES
HOEMAN
DEFIACTO FERDIANDO
FILIO REGNANTE
1657

Volný český překlad:
Kapličku
tuto
k větší slávě Boží
postavil
urozený pán
J. Hofman
po smrti Ferdinanda
za panování syna
1657

SOCHA „SVATÝ BLAŽEJ“

stojící ve výklenku farní zahrady v Komenského ulici mezi školou a farou. Socha stála původně na jižní straně náměstí K. V. Raise mezi silnicí a terasou parčíku. V roce 1887 byla přemístěna do stodoly u Pižlova domu, pak na několik dalších míst a v roce 1940 na svoje dnešní stanoviště. Pískovcová 201 cm vysoká socha stojí na trojhranném 200 cm vysokém podstavci, který má zřejmě symbolizovat Nejsvětější Trojici. Na čelní straně soklu je v rámci latinský text modlitby k tomuto svědci. Socha sv. Blažeje je v klasickém ikonografickém pojetí. Oděn je v biskupském rouchu s pláštěm sepnutým pod krkem. Na hlavě má biskupskou mitru. V levé ruce drží knihu, pravá ruka je v pozici zehňajícího gesta. O soše sv. Blažeje a sloupu Božích muk vyšel článek Pavla Šubra v BL léto 2001.

SANCTE
BLASIA
MALO GVT
TVRIS ET
PAVPERTATE
DIGNARE
SERVOSTVS
LIBERARE

Svatý
Blažejí
od bolesti krku
a
chudoby
prosíme rač
služebníky tvé
vysvobodit

SKULPTURA „ARCHANDĚL RAFAEL S TOBIÁŠEM“

Pozdně barokní sousoší stávalo ve střední části bělohradského náměstí před bývalou poštou. V šedesátých letech bylo přemístěno k severní stěně kostela Všech svatých v Bělohradě. Celek je zhotoven z pískovce. Podstavec se soklem a dřikem jsou vysoké 255 cm a sousoší 165 cm. Sokl je vyzděn z kvádrů. Na čelní bohatě reliéfem zdobené stěně dřiku je v rámci latinský text modlitby k Archandělovi Rafaelovi. Text tvoří současně chronogram udávající letopočet 1779, tedy zřejmě rok vzniku skulptury. Vlastní sousoší je tvořeno vysokou postavou archanděla Rafaela vedoucího za ruku dětskou postavu Tobiaše, jež je zhruba poloviční. Archanděl s křídly je zobrazen v dlouhém našaseném rouchu se sandály na nohou bez svých tradičních atributů hole a cestovní láhve. Pravou ruku, kterou Tobiaš sleduje pohledem, má napřaženou v gestu směřujícím k nebi.

DIVE
TVTELARIS ANGELE
AB OMNI LAESIONE ET
PERNICIE ORATIONIBVS
TVIS NOS
PROTEGE

Podivuhodný
ochraňující anđěl
ode všech nástrah a záhuby
přímlyvami Tvými
nás
zachraň

Ladislav Stuchlík, foto: autor

